

Kṛṣṇa Dvaipāyana Vyāsadeva

ŚRĪMAD BHĀGAVATAM
(Bhāgavata Purāṇa)

Het Verhaal van de Fortuinlijke

Canto 3 - Deel b

Vertaald door Anand Aadhar

Derde herziene editie 11-03-2024

CANTO 3: De Status Quo

Deel b

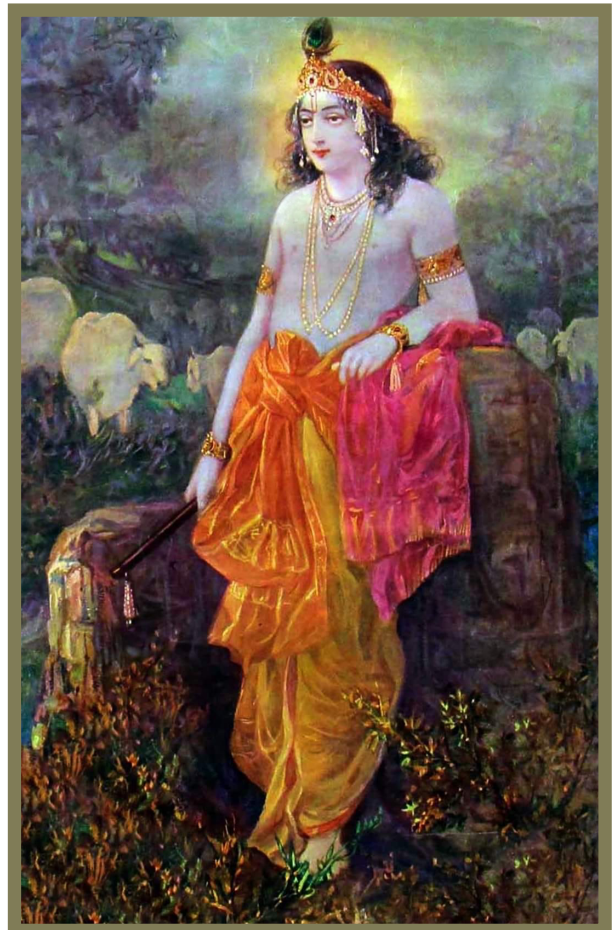
Introductie -----	3
20 De Wezens Geschapen door Brahmā -----	7
21 De Conversatie tussen Manu en Kardama -----	10
22 Het Huwelijk van Kardama Muni en Devahūti -----	13
23 Devahūti's Klacht -----	15
24 De Verzaking van Kardama Muni -----	18
25 De Heerlijkheden van de Toegewijde Dienst -----	21
26 Basisprincipes van de Materiële Natuur -----	23
27 Bevrijding uit de Valsheid -----	27
28 Kapila's Instructies over de Uitvoeringspraktijk -----	29
29 De Uitleg van Heer Kapila over Toegewijde Dienst -----	33
30 Heer Kapila Beschrijft de Nadelige Gevolgen van Vruchtdragende----- Handelingen -----	35
31 Heer Kapila's Instructies over de Omzwervingen van de Levende Wezens-----	37
32 De Verstriktheid in Vruchtdragende Bezigheden -----	41
33 De Verzaking van Devahūti -----	43

Inleiding

Dit boek verhaalt de geschiedenis van de Heer en Zijn incarnaties sedert de vroegste verslagen van de Vedische geschiedenis, de geschiedenis van de oorspronkelijke kenniscultuur van India. Het is waarlijk de Kṛṣṇabijbel van het Hindoe-universum [in het Sanskriet *samhitā* genoemd]. De Bhagavad Gītā verhoudt zich tot dit boek zoals in het Christendom de Bergrede van Heer Jezus in verhouding staat tot de volledige Bijbel. Het telt zo'n 18.000 verzen in 335 hoofdstukken en bestaat uit twaalf onderafdelingen van boeken die Canto's heten. Deze afdelingen vertellen samen de volledige geschiedenis van de Vedische cultuur en omvatten de essentie van de klassieke verzamelingen van verhalen genaamd de Purāṇa's. Deze specifieke verzameling Vedische verhalen beschouwt men als de belangrijkste van al de achttien grote klassieke Purāṇa's van India. Het omvat de room van de Vedische kennis verzameld uit al de Vedische literatuur, zowel als het verhaal van het leven van Heer Kṛṣṇa in zijn geheel (10e Canto). Heer Kṛṣṇa vormt een keerpunt in de geschiedenis tussen de oude Vedische cultuur en de 'moderne' politieke cultuur van de voortdurende woordstrijd, waarin het bestuur van de staat niet langer vanzelfsprekend onder leiding staat van de geestelijkheid. Het boek vertelt over Zijn geboorte, Zijn jeugd, al Zijn wonderbaarlijke bewijzen van Zijn goddelijke aard en de bovenmenselijke prestaties van het verslaan van allerlei demonen tot aan de grote Mahābhārata oorlog te Kurukṣetra toe. In deze oorlog kwam de Vedische cultuur ten val om plaats te maken voor de verbrokkelde godsdienstigheid die we nu Hindoeïsme noemen. Deze toonaangevende Purāṇa die ook wel de 'perfecte Purāṇa' wordt genoemd, vormt een schitterend verhaal dat naar het Westen werd gebracht door Śrīla A.C. Bhaktivedānta Swami Prabhupāda (1896-1977), een Caitanya-vaiṣṇava, een (devotionele) bhaktimonnik van Heer Viṣṇu [de naam voor de bovenzinnelijke gedaante van Heer Kṛṣṇa]. We zijn hem veel dank verschuldigd. Hij nam de gedurfde taak op zich om de materialistische westerlingen, de gevorderde filosofen en de

theologen op de hoogte te stellen, teneinde ze te helpen de gevaren en de eenzaamheid van het impersonalisme en de filosofie van de leegte te overwinnen.

De vertegenwoordiger van Viṣṇu op aarde wordt in dit boek de Fortuinlijke genoemd. We kennen Hem in het bijzonder met de namen van Heer Rāma en Heer Kṛṣṇa. De Fortuinlijke is de Heer die gekend wordt in verschillende gedaanten of incarnaties, zogenaamde *avatāra*'s, maar ook de toegewijden maken deel uit van Zijn werkelijkheid en worden *bhāgavata* genoemd als ze van zuivere toewijding zijn. Daarenboven wordt het boek *bhāgavata* genoemd. Zo hebben we dan de Heer in Zijn vele verschijningen, de toegewijde met even zovele gezichten, en het boek. Ze worden allemaal *bhāgavata* genoemd ofwel fortuinlijk. Het woord *bhāga* betekent fortuin of geluk. De term *bhaga* heeft betrekking op de genadevolle heer, gelukzaligheid en weelde. Vedisch fortuinlijk zijn betekent dat men 'alervuld' is, ofwel behept is met, of

leeft bij, de volheid van Gods rijkdom, schoonheid, roem, macht, kennis en verzaking.

De schrijver van dit boek heet Kṛṣṇa Dvaipāyana Vyāsadeva, en wordt ook wel Bādarāyana genoemd. Hij is de Heer, de *Bhagavān* of vererenswaardige, onder de filosofen, die in India al de heilige teksten bij elkaar heeft gebracht. Hij stelde de Veda's samen, vier basisgeschriften, die ook wel bekend staan als de *śruti*, hetgeen betekent 'dat wat wordt vernomen', waarin men de fundamentele wijsheid, de mantra's voor de rituelen, en de hymnen aantreft. De Purāṇa's behoren samen met de Itihāsa's (afzonderlijke geschiedenissen) tot de zogenaamde *smṛti*, 'dat wat men zich herinnert'. Deze kennis beschouwt men soms als een vijfde Veda. Hij schreef ook het boek de Mahābhārata. Het wordt beschouwd als het grootste epische dichtwerk van de wereld. Het beschrijft de geschiedenis (de Itihāsa) van de grote val die de Vedische cultuur ooit maakte. De Bhagavad Gītā vormt er het belangrijkste onderdeel van. Vyāsa schreef ook de rest van de achttien grote verhalenboeken (de *Purāṇa's*) van India, alsook de Brahma-sūtra, zijn meesterwerk over de Absolute Waarheid. Vyāsa was een grootvader van de Kurudynastie. Hij leefde heel lang. Zijn lange levensduur stelde hem in staat het verhaal van de Fortuinlijke en al de andere boeken op te schrijven. Hij had een zoon genaamd Śukadeva die de boodschap van deze bijbel in het bijzijn van vele wijzen doorgaf aan een ander lid van de familie, Keizer Parīkṣit, die problemen had met het respecteren van de klassieke wijsheid. Deze keizer in dit boek hier, dat de klassieke Vedische wijsheid presenteert in de vorm van een raamvertelling, staat model voor ons normale mensen die hun stabiliteit in de wijsheid zoeken. Deze kennis werd door Śuka aan hem overgedragen in geestelijke erfopvolging (*paramparā*), ter wille van hen die middels het geven van het goede voorbeeld, (de *ācārya's*), de wetenschap van de toegewijde dienst onderwijzen (bhakti). Swami A. C. Bhaktivedanta Prabhupāda van deze erfopvolging bracht, met de opdracht om dit boek in het Westen te verspreiden, samen met zijn leerlingen (bekend als de Hare Kṛṣṇa's van ISKCON), een vers voor vers commentariëerde serie van boeken tot stand die het hele Bhāgavatam omvatten. De site bhagavata.org biedt niet al deze teksten (zie daarvoor vedabase.io) maar hij biedt wel, onder het z.g. Creative Commons Copyright, een van ISKCON onafhankelijke zoals-het-is vertaling van de verzen in

een aaneengeschakelde vorm, compleet met de vorige editie, de originele Sanskrietversie en een woordenboek dat de gebruikte termen in het boek dekt, een voorlezing in mp3's en 74 bhajans om het noodzakelijke alleen en samen zingen te kunnen uitvoeren. Deze tekst wordt regelmatig opgevoerd en onderhouden door ons. Als toegewijde ontving ik als de vertaler, ondergetekende, mijn instructies voor de toegewijde dienst in de tempels van ISKCON, en ook elders. Mijn voorganger in deze plicht in Nederland was Śrī Hayeśvar das (Hendrik van Teylingen 1938-1998), die door Prabhupāda werd geïnitieerd. Hij droeg zorg voor de meeste ISKCONvertalingen in het Nederlands.

Voor de vertaling heeft de auteur van deze internetversie gebruik gemaakt van de vertaling van C.L. Goswami, M.A., Sāstrī (van de Gītā Press, Gorakhpur), de *paramparā* [geestelijke erfopvolging] versie van Śrīla Viṣṇanātha Cakravartī Thākura en de latere versie van dit boek van de hand van Śrīla A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda. De laatstgenoemde vertalers vertegenwoordigen, als *ācārya's* van de eeuwenoude Indiase Vaiṣṇava traditie, de reformatie van de toewijding voor God of bhakti, zoals die vanaf de zestiende eeuw in India wordt gepraktiseerd. Deze reformatie houdt staande dat het valse gezag van het kastenstelsel en enkel droge boekengeleerdheid moet worden afgewezen. Śrī Kṛṣṇa Caitanya, ook wel Caitanya Mahāprabhu genaamd (1486-1534), de *avatāra* [een nederdaling van de Heer] die deze reformatie inluidde, herstelde de oorspronkelijke bedoeling van het ontwikkelen van de toewijding voor de persoon van God. Hij ijverde met name voor de verspreiding van de twee belangrijkste heilige geschriften waarin die toewijding in relatie tot Kṛṣṇa als de Hoogste Persoonlijkheid van God wordt uiteengezet. Deze geschriften zijn de Bhagavad Gītā en deze Bhāgavata Purāṇa, die ook wel het Śrīmad Bhāgavatam wordt genoemd. Aan dit geschrift ontleen al de Vaiṣṇavaleraren van het voorbeeld hun wijsheid voor het geven van onderricht en het gestalte geven aan hun voorbeeldige toewijding. De woord-voor-woord vertalingen zowel als de volledige tekst en commentaren op dit boek werden bestudeerd zowel binnen als buiten de Hare-Kṛṣṇatempels waar het onderricht van deze cultuur plaatsvindt.

De bedoeling van de vertaling is in de eerste plaats deze glorieuze tekst voor een breder publiek via

het internet bereikbaar te maken. Aangezien de Bijbel, de Koran en tal van andere heilige teksten vrij beschikbaar zijn, meende de vertaler, ondergetekende, dat dit boek niet achter kon blijven op de planken van zijn eigen boekenkast als een bewijs van materiële bezitsdrang. Toen we met deze onderneming begonnen in het jaar 2000 was er nog geen behoorlijke webpresentatie van dit boek. Kennis niet gedeeld is verloren kennis, en zeker dit soort kennis, welke de nadruk legt op de yoga van toewijding en het vrij zijn van bezitsdrang, kon niet achterblijven. De versie van Swami Prabhupāda is zeer uitgebreid en beslaat zo'n 2400 pagina's in dundruk van tekst met commentaren. En dat waren alleen nog maar de eerste tien Canto's. De resterende twee werden postuum uitgegeven door zijn leerlingen in de volheid van zijn geest.

Zo stond ik voor twee uitdagingen: de ene was de tekst aaneen te schakelen, d.w.z. een leesbaar lopend verhaal van het boek te maken dat was ontleed en becommentarieerd tot op het woord. De andere uitdaging bestond eruit het in een taal te zetten die gepast zou zijn voor de 21e eeuw met al haar moderne en postmoderne ervaring en digitale vooruitgang van de huidige culturele orde in de wereld, zonder ook maar iets van de oorspronkelijke verzen te verliezen. Aldus kwam een andere vers tot vers zoals-het-is vertaling tot stand waarin Cakravarti's, Prabhupāda's en Sāstrī's woorden werden teruggesnoeid, hertaald en aangepast aan het begrip en de realisatie van vandaag de dag. Deze realisatie kwam in mijn geval rechtstreeks van de geestelijke erfopvolging van de Vaiṣṇavalijn van *ācārya's*, zowel als van het totale bereik van de Indiase filosofie van de verlichting en yogadiscipline, zoals die naar het Westen werd gebracht door niet-Vaiṣṇava goeroes en gehandhaafd door hun leerlingen. Derhalve moet de auteur zijn dank betuigen aan al deze grote helden die het aandurfd en om de koppigheid van de westerse filosofie met al haar twijfels, concretisme en scepticisme het hoofd te bieden. In het bijzonder moeten de leerlingen van Swami Prabhupāda, leden van de wereldverzakende orde (*sannyāsī's*) worden genoemd die de auteur instrueerden in de onafhankelijkheid en volwassenheid van de filosofie van de bhakti-yogi's van Heer Caitanya. De auteur was in India reeds ingewijd door een niet-Vaiṣṇava goeroe en had de naam van Swami Anand Aadhar meegekregen ('leraar van de grondvesting van de gelukzaligheid'). Die naam werd door de Kṛṣṇagemeenschap veranderd in Anand Aadhar

Prabhu ('meester van de grondvesting van het geluk') zonder verdere ceremoniën van Vaiṣṇava-initiatie (op een basistraining na). Met de naam Anand Aadhar ben ik een teruggetrokken toegewijde, een zogeheten *vānapraṣṭa*, die in de stilte en bescheidenheid van zijn eigen lokale aanpassingen van de filosofie en discipline zijn toegewijde dienst doet.

Doorgaans werden de woord-voor-woordvertaling en de grammaticale aanwijzingen aangehouden zoals geboden in de vertalingen van Śrīla A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupāda/ISKCON, Viṣvavanātha Cakravarti Ṭhākura en C.L. Goswami M.A., Sāstrī, en ik heb ze gecontroleerd aan de hand van het Monier-Williams Sanskriet woordenboek [zie de [file van de gebruikte woorden](#)]. In voetnoten en tussen vierkante haakjes [] wordt soms in een kleine toelichting voorzien en extra informatie gegeven om het de lezer naar de zin te maken als de oorspronkelijke tekst uitgaat van een meer ervaren lezer. Cursief geschreven woorden worden verklaard in de woordenlijst ([het lexicon](#)). Op de internetsite bhagavata.org bij dit boek refereert mijn - van ISKCON onafhankelijke - versie bij ieder vers met een link rechtstreeks naar de tekst van Prabhupāda, samen met mijn eigen voorgaande versie, zodat men steeds kan nagaan wat wij, ik, deze dienaar van de Heer, en Sakhya Devi Dāsī, die me altijd trouw assisteerde voor meer dan 23 jaar, met de tekst hebben gedaan. Dit werd gerealiseerd in overeenstemming met de wetenschappelijke traditie van de Vaiṣṇava gemeenschap.

Voor de copyrights op deze vertaling [en de podcast gesproken versie van het boek](#), geldt het z.g. [Creative Commons Attribution-Noncommercial Share Alike 3.0 Unported License](#) copyright. Dit betekent dat men vrij is te kopiëren en te bewerken onder voorwaarde dat men de naam vermeld (Anand Aadhar en linkt naar mijn website URL bhagavata.org). Verder mag het resulterende werk alleen maar worden gedistribueerd onder dezelfde of soortgelijke licentie en kan men de tekst niet gebruiken voor commerciële doeleinden. Voor alle andere gebruik zal men [contact](#) moeten opnemen ([onze linkspagina](#)).

Met liefde en toewijding,
Anand Aadhar Prabhu, Enschede,
Sakhya Devi Dāsī, Enschede,
Nederland, 27 januari 2024.

Hoofdstuk 20

De Wezens Geschapen door Brahmā

(1) Śaunaka zei: "Nadat de aarde in haar positie was teruggeplaatst [door Heer Varāha], o zoon van Romaharṣana [Sūta], wat was het dat Svāyambhuva Manu [zie 2.7: 2, 3.12: 54, 3.13: 2] deed om hen die geboren zouden worden de weg te wijzen? (2) Vidura, de grote, zuivere toegewijde en intieme vriend van Heer Kṛṣṇa, verliet zijn oudere broer [Dhṛtarāṣṭra] omdat hij en zijn honderd zoons tegen Kṛṣṇa waren ingegaan. (3) Geboren uit het lichaam van Vyāsa en in geen enkel opzicht minder dan hij, nam hij met heel zijn hart zijn toevlucht tot Heer Kṛṣṇa en volgde hij de zielen die Hem zijn toegewijd. (4) Wat vroeg deze held van de zuiverheid, toen hij de heilige plaatsen bezocht, aan Maitreya, de meest vooraanstaande kenner van het geestelijk leven die hij had ontmoet te Kuśāvarta [Hardwar] waar hij toen verbleef? (5) Toen de twee hun gesprek hadden, o Sūta, resulteerde dat in de onberispelijke vertellingen die,

gelijk de wateren van de Ganges, alle zonden wegvagen als men zijn toevlucht neemt tot de lotusvoeten van de Heer. (6) Moge al het goede uw deel zijn! Vertel ons de verhalen over Zijn onzelfzuchtige handelingen die het bezingen zo waard zijn. Welke toegewijde, die waardering heeft voor de emotionele relaties [*rasa*'s] die men met Hem heeft, zou er ooit genoeg van hebben zich te laven aan de nectar van het spel en vermaak van de Heer?"

(7) Aldus verzocht door de wijzen verzameld in het Naimiṣāranyawoud, zei Sūta, die zijn denken aan de Heer had gewijd, hen toen: "Luister enkel hiernaar."

(8) Sūta zei: "Vidura, die had gehoord hoe de Heer het lichaam van een Zwijn had aangenomen, op eigen kracht de aarde had opgeheven van de bodem van de oceaan en op sportieve wijze achteloos Hiranyākṣa had gedood, was vol van vreugde en richtte zich tot de wijze. (9) Vidura zei: 'O heilige wijze, kenner van dat wat ons verstand te boven gaat, zeg ons alstublieft waar Brahmā mee begon nadat hij de Prajāpati's had voortgebracht

die de mensheid schiepen. (10) Hoe leefden de geleerden onder leiding van Marīci de brahmaanse orde van Svāyambhuva Manu na en hoe brachten ze deze wereld tot ontwikkeling? (11) Schiepen ze die samen met hun vrouwen, behielden ze hun onafhankelijkheid of werkten ze allen samen toen ze dit alles voortbrachten?'

(12) **Maitreya** zei: 'Door de Bovenzinnelijke [Mahā-Viṣṇu], door de altijd waakzame [Tijd] en moeilijk te doorgronden goddelijke wil, raakte het evenwicht van de drie basiskwaliteiten van de natuur verstoord waardoor het geheel van de materiële elementen van de Fortuinlijke tot stand kwam. (13) Vanuit [de kosmische intelligentie van] de *mahat-tattva*, ontwikkelde zich met de drievoud van de goddelijke beschikking gedomineerd door de kwaliteit van de hartstocht, het oorspronkelijke grofstoffelijke lichaam [het valse ego van identificatie] in groepjes van vijf, beginnend met de [groep van de] ether enzovoorts [de vijf grofstoffelijke elementen met later de vijf subtiele elementen, werkende zinnen en waarnemende zinnen]. (14) Die elementen, welke afzonderlijk de materiële samenhang van het universum niet konden voortbrengen, produceerden in combinaties met de eenheid van het goddelijke, een bol die glansde als goud. (15) Hij lag in de wateren van de oceaan van oorzaken als een ei, in een onbewuste staat, voor de duur van [heel wat] meer dan duizend [hemelse] jaren voordat de Heer [als Garbhodakaśāyī Viṣṇu] erin binnenging. (16) Uit de navel van de Heer ontsproot toen de lotus van een duizend-en-meer zonnen met een schitterende pracht [het sterrenstelsel, zie 2.2: 24-25]. Hij vormt de verblijfplaats voor alle geconditioneerde zielen waar de zelfgeborene [Heer Brahmā, de Schepper] als eerste zijn bestaan vond. (17) Toen de Heer die in de causale wateren rust Brahmā's hart binnenging, schiep deze vanuit zijn norm, zijn aard en heerschappij, het universum zoals hij dat voorheen had gedaan.

(18) **Allereerst** schiep hij vanuit zijn schaduw de vijf soorten onwetendheid genaamd *tāmisra* [vergetelheid], *andha-tāmisra* [de illusie van de dood], *tama* [het zich niet kennen], *moha* [de illusie de materie te zijn] en *mahā-moha* [verzot zijn op de materie, de hunkering; vergelijk 3.12: 2]. (19) On-

tevreden wierp Brahmā dit lichaam van onwetendheid af dat toen in de vorm van de duisternis van de nacht, die de bron vormt van honger en dorst, in bezit werd genomen door Yakṣa's [boze geesten] en Rākṣasa's [wildemannen, demonen]. (20) Beheerst door die honger en dorst gingen ze achter hem aan om hem te verslinden en zeiden in hun toestand: 'Spaar hem niet!' (21) Dat verstoorde de godheid die hen toen zei: 'Eet me niet op, maar hou me in leven, want jullie Rākṣasa's en Yakṣa's zijn mijn zoons!'

(22) **De** halfgoden, die uitblinken met de glorie van de verlichting en het eerst werden voortgebracht, namen bezit van de stralende vorm van het daglicht dat als het voertuig van het goddelijke werd geschapen. (23) De godheid schonk toen van achteren het leven aan de goddelozen die, verzot op seks, in hun lust te copuleren toenadering zochten tot de Schepper. (24) Aanvankelijk moest de aanbiddelijke Heer erom lachen te worden gevolgd door de schaamtelozen van het duister, maar toen haastte hij zich, verschrikt en geïrriteerd, om weg te komen. (25) Hij wendde zich tot Hem wiens voeten worden gezocht en die alle gunsten verleent, de Allerhoogste Heer die het leed verdrijft en die, om de toegewijden Zijn genade te tonen, zich manifesteert in een geschikte gedaante. (26) 'Bescherm Mij, o Superziel, op Uw gezag schiep ik al die zondige levende wezens die me benaderen om seksuele gemeenschap te hebben, o Meester. (27) Alleen U kan werkelijk de mensen verlossen die gebukt gaan onder het materiële leed, alleen U kan hen die niet hun heil bij Uw voeten zoeken een halt toeroepen.'

(28) **Hij** die feilloos weet wat er in iedere ziel omgaat zei toen hij het leed van Heer Brahmā zag: 'Werp uw onzuivere lichaam af'. Met die opdracht wierp hij het af. (29) Dat lichaam [afgeworpen nam de vorm van een vrouw aan en] was betoverend met rinkelende enkelbelletjes aan aanbiddelijke voeten, overweldigende ogen en een met goud versierde, blinkende gordel om de heupen die waren gehuld in een fijne stof. (30) De borsten waren dicht op elkaar gedrukt en hoog opgeheven, de neus was welgevormd, de tanden prachtig, de glimlach lieflijk en de blik uitdagend. (31) Ze verborg zichzelf uit verlegenheid.

O Vidura, kijkend naar de vlechten van haar zwarte haar waren al de goddelozen door de vrouw in beslag genomen: (32) 'O wat een schoonheid, wat een gratie; o welk een bloeiende jeugd! Dat zij zich onder ons begeeft, wij die zo naar haar verlangen, alsof ze vrij is van harts-tocht!' (33) Zich verliezend in allerlei speculaties over de avondschemering die de vorm van een jonge vrouw had aangenomen, vroegen ze vol van respect verzot op haar, maar met slechte gedachten in hun hoofd: (34) 'Wie ben jij? Bij wie hoor jij, o schoonheid? Waarom ben je naar hier gekomen, o schitterende dame? Je brengt ons, ongelukkigen, het hoofd op hol met het onbetaalbare bezit van jouw schoonheid!' (35) Wie je ook moge zijn, o mooi meisje, door het geluk jou te zien spelen met een bal zijn wij toeschouwers van ons verstand beroofd. (36) Rondstappend met je lotusvoeten, o prachtige vrouw, stuit je die bal met de palm van je hand. Het gewicht van je volle borsten moet wel erg vermoeiend zijn bij die taille van je. Je ziet er wat moe uit, maak je vlechten maar los!

(37) **D**e onverlichte geesten, aldus met hun verstand beneveld, hielden de avondschemering voor de verlokkenende, begeerlijke vorm van een vrouw en grepen haar toen. (38) Met een veelbetekenende glimlach schiep de aanbiddelijke Heer daarop, vanuit het zelfbewustzijn van Zijn eigen lieflijkheid, de geledingen van de hemelse muzikanten en dansmeisjes [de Gandharva's en Apsara's]. (39) De liefvallige gedaante die in feite het schijnsel van het maanlicht was, gaf hij op en werd door de Gandharva's onder leiding van Viśvāvasu verheugd in bezit genomen. (40) Nadat Heer Brahmā uit de luiheid van het zelf de spoken en boze geesten had geschapen, zag hij hen naakt en met hun haar in de war voor zich en sloot hij zijn ogen. (41) Ze namen bezit van het lichaam dat de meester van de schepping afwierp en dat bekend staat als het gapen. Men ziet de levende wezens ermee kwijlen in hun slaap en dat is een onreine staat die [met de erbij behorende spoken en boze geesten] de verbijstering vormt waarvan men spreekt als de krankzinnigheid. (42) Zich realiserend dat hij vol van energie was, schiep de aanbiddelijke Brahmā, de meester van alle schepselen, uit zijn ongeziene vorm de geledingen van de Sādhyā's en Pitā's ['zij die moeten worden gunstig gestemd' en de ver-

scheiden zielen]. (43) Zij, de Pitā's, aanvaardden dat lichaam, de bron van hun bestaan, en het is door dat lichaam dat zij die goed thuis zijn in de rituelen, hun offerhandelingen [genaamd *śrāddha*] verrichten voor deze Sādhyā's en Pitā's. (44) De Siddha's [zij die van speciale vermogens zijn] en de Vidyādharā's [de met kennis begiftigde geesten] werden geschapen uit zijn eigenschap voor het gezicht verborgen te blijven. Hij schonk hen die wonderschone vorm van zichzelf die bekend staat als Antardhāna [van het aanwezig zijn maar ongezien blijven]. (45) Door zichzelf te bewonderen toen hij zijn spiegelbeeld in het water zag, schiep de meester [Brahmā] de Kinnara's [de machtigen] en Kimpuruṣa's [de aapachtigen]. (46) Ze namen bezit van de vorm van de schaduw die hij achterliet, om reden waarvan ze iedere dageraad [tijdens de *brāhma-muhūrta*, anderhalf uur voor zonsopkomst] samenkomen met hun echtgenotes om zijn daden te bezingen. (47) Toen hij eens met zijn lichaam volledig uitgestrekt lag, zag hij tot zijn grote bezorgdheid dat het de schepping ontbrak aan vooruitgang. Daarop gaf hij uit zijn woede daarover ook dat lichaam op. (48) O Vidura, uit het haar dat uit dat kruipende lichaam viel vonden de slangen hun bestaan, de nijdige cobra's met een grote kraag aan hun nek.

(49) **T**oen hij [eens] het gevoel had alsof hij zijn levensdoel had bereikt, ontsproten aan zijn geest de Manu's [de oorspronkelijke vaders van de mensheid] die er zijn om het welzijn van de wereld te bevorderen. (50) Hen schonk hij de gedaante van zijn eigen bezielde, persoonlijke lichaam bij het zicht waarvan degenen [de halfgoden] die eerder waren geschapen de Prajāpati [de stamvader] verwelkomden met de volgende lofzang: (51) 'O Schepper van het Universum, hoe goed hebt u alles tot stand gebracht. O, hoe terdege hebt u al de rituele gebruiken ingesteld waarmee we kunnen delen in de offerhandelingen! (52) Door boete te doen, van aanbidding te zijn en door verbondenheid in de yogadiscipline bracht u, de eerste ziener, als de heerser over de zinnen, opgegaan in de fijnste verzonkenheid, de wijzen tot ontwikkeling die uw geliefde zoons zijn. (53) Ieder van hen schonk u, de ongeborene, een deel van uw lichaam dat zich kenmerkt door diepe meditatie, de een-

heid van de yoga, bovennatuurlijk vermogen, boete, kennis en verzaking.'

Hoofdstuk 21

De Conversatie tussen Manu en Kardama

(1) Vidura zei: 'O Allerhoogste, wees zo goed de zo zeer geachte dynastie van Svāyambhuva Manu te beschrijven, waarvan de voortplanting voor al het nageslacht zorgde. (2) Priyavrata en Uttānapāda, de twee zonen van Svāyambhuva Manu, regeerden de wereld bestaande uit de zeven continenten overeenkomstig de beginselen van de religie. (3) De dochter van die Manu genaamd Devahūti, o brahmaan, was de echtgenote van de vader van de mensheid waarover u sprak [zie 3.12: 27] als Kardama Muni, o zondeloze. (4) Kan u mij die er zo naar verlangt het verhaal vertellen over hoe het talrijke nageslacht van Kardama Muni, die in feite een grote mystieke yogi was begiftigd met de acht volmaaktheden [zie 3.15: 45], uit haar voortkwam? (5) En hoe brachten de bewonderenswaardige Ruci, o brahmaan, en Dakṣa, de zoon van Brahmā, hun nageslacht voort nadat ze de twee andere dochters van Svāyambhuva Manu als hun echtgenotes hadden verworven?'

(6) Maitreya zei: 'Heer Brahmā droeg de allerhoogste *muni* Kardama op kinderen te verwekken nadat hij zo'n tienduizend jaar boete had gedaan aan de oever van de rivier de Sarasvatī. (7) Verzonken in die verbondenheid was Kardama in zijn yoga van toegewijde dienst voor Hem, de Heer die de

overgegeven zielen alles vergunt. (8) Behaagd toonde de Allerhoogste Heer met de lotusogen hem toen in Satya-yuga, via het proces van het luisteren, o Vidura, de absolute waarheid van Zijn bovenzinnelijk lichaam. (9) Hij zag dat dat lichaam van Hem zo stralend en zuiver was als de zon met een bloemenslinger van witte waterlelies en lotussen, en een overvloed aan sluike zwartblauwe haarlokken, een lotusgelijk gezicht en gehuld in smetteloze kleding. (10) Opgesierd met een kroon en oorsieraden dragend hield Hij, het hart betoverend met Zijn glimlachende blikken, een schelphoorn vast, een werpschijf en een strijdnokts, onderwijl met een witte lelie spelend. (11) Hij zag Hem in de lucht met Zijn lotusvoeten staan op de schouders van Garuḍa, met op Zijn borst het beroemde Kaustubhajuweel dat Hij om Zijn hals had. (12) Nu het verlangen in vervulling was gegaan van hem wiens hart altijd vol van liefde was geweest, wierp hij vol van vreugde zich languit op de grond met gevouwen handen en behaagde [Hem] met gebeden.

(13) De wijze zei: 'O aanbiddelijke Heer, nu zijn we dan van het volkomen succes U voor ogen te hebben, het Reservoir van Alle Goedheid. Het is

© Dominique Amendola

een aanblik die [zelfs] wordt nagestreefd door yogi's die de volmaaktheid van de yoga bereikten door in vele geboorten geleidelijk op te klimmen. (14) O Heer, U vervult zelfs de verlangens van hen die, vanwege Uw begoochelende energie, hun intelligentie kwijtraakten en Uw lotusvoeten - die de boot vormen om de oceaan van het wereldse bestaan over te steken - aanbidden ter wille van oppervlakkige genoegens die ook in de hel te vinden zijn. (15) Ernaar verlangend een meisje te huwen van een gelijke gezindheid die in het huwelijksleven is als een koe van overvloed, heb ook ik U met lustmotieven benaderd, U die de wortel en oorsprong bent van alles en de wensboom die alle wensen in vervulling doet gaan. (16) O oorspronkelijke vader van allen, de geconditioneerde zielen in de greep van het verlangen zijn allen gebonden aan het touw van de woorden van U, als de Heer van de levende wezens. Ik, hun voorbeeld volgende, breng eveneens mijn offers voor U, o licht van de eeuwige tijd. (17) Maar zij die het opgaven hun dierlijke, aardse belangen na te jagen met inbegrip van de mensen die daar bij horen en door Uw kwaliteiten met elkaar te bespreken, hun toevlucht zochten onder de paraplu van Uw lotusvoeten, zetten met die bedwelmende nectar er een punt achter een dienaar [een slaaf] te zijn van hun fysieke lichamen. (18) Het wiel van het universum dat met een ontzagwekkende snelheid ronddraait rond de spil van het onvergankelijke van U [Brahman] met drie assen [zon, maan en sterren], [twaalf tot] dertien spaken [als de maanmaanden], driehonderd zestig verbindingen [als de dagen in een half godenjaar], zes randen [als de seizoenen], en ontelbare blaadjes [momenten], verkort wèl de levensduur van het universum maar niet die van de toegewijden. (19) U, o Allerhoogste Heer, als het Ene Zelf dat zijn gelijke niet kent, verlangt het om in Uzelf heersend middels Uw innerlijk *yogamāyā* vermogen, de universa in het leven te roepen die U op eigen kracht schept, handhaaft en weer in U opneemt zoals een spin dat doet. (20) Deze materiële wereld met haar grofstoffelijke en subtiele elementen die U voor ons manifesteert, o Heer, is er niet enkel omdat U ons die [zinservaring] toewenst. Als we door Uw grondeloze genade de gedaante mogen zien van Uw Allerhoogste Persoon prachtig met de tulsī [van de toewijding], is ze er ook om Uw genade te tonen ter wille van

ons uiteindelijke heil [de zaligheid]. (21) Om ons, door het waarnemen van U, zover te krijgen af te zien van [vruchtdragende] handelingen, bracht U met Uw energieën, de materiële werelden voort. Steeds breng ik mijn eerbetuigingen aan de aanbiddelijke lotusvoeten die alle zegen afroepen over ons kleine zielen.'

(22) De wijze [Maitreya] zei: 'Aldus oprecht geprezen gaf Heer Viṣṇu Kardama Muni antwoord met woorden zoet als nectar, terwijl Hij, stralend van genegenheid staand op de schouders van Garuḍa, hem glimlachend aankeek met Zijn expressieve wenkbrauwen. (23) De Allerhoogste Heer zei: 'Bekend met wat er in je omgaat heb ik dat geregeld waarvoor je je met Mij als de enige om te aanbidden getraind hebt. (24) De exclusieve aanbidding van Mij zoals die er is met mensen als jij die hun geest volledig op Mij gericht hebben, is nimmer zonder zin en betekenis, o leider van de levende wezens. (25) De zoon van de mensenvader [Brahmā], de keizer Svāyambhuva Manu, wiens rechtschapen handelingen alom bekend zijn, leeft in Brahmāvarta [de wereld als deel van Brahmā's lotus] waar hij heerst over de aarde met haar zeven zeeën. (26) Hij, de heilige koning, o geleerde, zal overmorgen hier naar toe komen met zijn koningin Śatarūpā, om u als expert in religieuze zaken te ontmoeten. (27) Hij is op zoek naar een echtgenoot voor zijn volwassen dochter met zwarte ogen en een karakter vol van goede kwaliteiten. Hij zal u haar hand schenken, o meester, want u bent een geschikte kandidaat. (28) Zij is degene naar wie uw hart al deze jaren heeft uitgezien, zij is uw prinses, o brahmaan, en zal het u spoedig naar de zin maken zoals u wilt. (29) Zij zal, van het zaad dat u in haar zaait, negen dochters ter wereld brengen en met die dochters zullen de wijzen al hun kinderen verwekken. (30) Als u Mijn instructies naar behoren hebt nageleefd en volledig gezuiverd bent in het opgeven van de vruchten van het handelen ter wille van Mij, zal u Mij uiteindelijk bereiken. (31) Met het tonen van mededogen en zekerheid verschaffen aan alle zielen, zal u zelfverwerkelijkt zijn en uzelf en het universum zien als zich bevindend in Mij en Mij als aanwezig in uzelf. (32) Via uw zaad zal ik [persoonlijk verschijnen] als Mijn eigen volkomen expansie, o grote wijze, en uw vrouw De-

vahūti onderrichten in de leer van de uiteindelijke werkelijkheid.'

(33) **Maitreya** zei: 'Na aldus tot hem te hebben gesproken, vertrok de Allerhoogste Heer, die rechtstreeks door de zinnen kon worden waargenomen, van het Bindu-sarovarmeer waar de rivier de Sarasvatī doorheen stroomt. (34) Terwijl Hij recht voor zijn ogen vertrok [naar de geestelijke wereld] via het pad van de perfectie dat wordt geprezen door alle bevrijde zielen, hoorde de wijze in de vleugelslag van de drager van de Heer [Garuḍa] de hymnen weerklinken die de Sāma Veda vormen. (35) Na Zijn vertrek bleef Kardama, de grote en machtige wijze, achter op de oever van het Bindumeer, in afwachting van wat komen zou.

(36) **Svāyambhuva** Manu klom samen met zijn vrouw in een met goud beslagen strijdswagen, plaatste zijn dochter erop en trok zo rond door de hele wereld. (37) O grote boogschutter, zoals voorspeld door de Heer, bereikte hij de hermitage van de wijze precies op de dag dat hij klaar was met zijn geloften van verzaking. (38-39) Dat heilige, heilzame water van de Sarasvatī die door het meer stroomde, was de nectar bezocht door reeksen van grote heiligen. Het was waarlijk een meer van tranen, zoals het werd genoemd naar aanleiding van de tranen die vielen uit de ogen van de Heer toen Hij overweldigd raakte door Zijn enorme mededogen voor deze overgegeven ziel. (40) De plaats was heilig met groepjes bomen en struiken met de aangename schreeuwen van goedaardige dieren en vogels. Omlijst door de schoonheid van het geboomte, was het rijk aan vruchten en bloemen gedurende alle seizoenen. (41) Het bruisde er van het leven met allerlei kolonies vogels, doldwaze bijen die als gekken rondzoemden, trots dansende pauwen en vrolijke koekoeken die elkaar toeriepen. (42-43) Het meer werd opgeluisterd door kadamba-, campaka-, aśoka-, karañja- en bakulabloemen en āsana-, kunda-, mandāra-, kuṭajabomen en jonge mangobomen, en men hoorde er de aangename geluiden van kāraṇḍava-eenden, plava's, zwanen, visarenden, waterhoenen, kraanvogels, cakravāka- en cakoravogels. (44) Ook waren er massa's reeën, wilde zwijnen, stekelvarkens, gavaya's [wilde koeien], olifanten, bavianen, leeuwen, apen, stokstaartjes en muskusherten.

(45-47) **Toen** de eerste monarch met zijn dochter die uitgelezen plek betrad, zag hij de wijze voor zijn hut zitten, offers brengend in het vuur. Zijn lichaam straalde schitterend door zijn lang volgehouden, verschrikkelijke yogaboete en was niet erg uitgemergeld, want de Heer had Zijn liefdevolle, zijdelingse blik op Hem geworpen en hem doen luisteren naar Zijn maangelijke ambrozijnen woorden. Hij was lang met ogen als de bloembladen van een lotus, had samengeklitte haarlokken en gescheurde kleding. Hem benaderend maakte hij een vervuilde indruk als was hij een ongepolijste edelsteen. (48) De monarch die zijn stulpje had benaderd boog zich voor hem, waarop de wijze hem eervol ontving en hem verwelkomde zoals dat voor een koning gepast is. (49) Na zijn eerbetoon in ontvangst te hebben genomen, bleef hij stil zitten en was hij verrukt te horen wat de wijze, indachtig wat de Heer hem had opgedragen, toen op aangename wijze zei:

(50) **Ik** ben er zeker van, o goddelijke persoonlijkheid, dat u rondtrekt om de deugdzame zielen te beschermen en de valsaards te dwarsbomen, want u bent de persoon die het beschermend vermogen van de Heer vertegenwoordigt. (51) Terwille van Uw standhouden aanvaardt u [naar noodzaak] de verschillende [vormen van het georganiseerde respect voor de] gedaanten van de zon, de maan, het vuur [Agni], de Heer van de hemel [Indra], de wind [Vāyu], de bestraffing [Yama], de religie [Dharma] en van de wateren [Varuṇa]. Ik bied Hem, Heer Viṣṇu die U is, mijn eerbetuigingen. (52-54) Als u de strijdswagen van de overwinning die is overdekt met massa's edelstenen niet had beklommen en uw boog niet zo schrikwekkend had laten zoeven en al de schurken angst had aangejaagd met uw aanwezigheid, als onder uw leiding een leger van marcherende soldaten te voet niet de aarde had doen schudden met uw bestrijken van de aardbol als was u de schitterende zon, dan zouden zeker alle gedragsregels en verplichtingen van de roepingen [varṇa] en leeftijdsgroepen [āśrama] zoals die door de Heer zijn ingesteld, o Koning, op betreuenswaardige wijze zijn gebroken door onverlaten. (55) Als u zou rusten, dan zou het onrecht zegevieren met het ontbreken van de greep op mensen die eenvoudigweg op het

geld uit zijn. Deze wereld zou dan door die schurken in bezit worden genomen en ten ondergaan [zie ook B.G. 3: 23]. (56) Niettemin vraag ik u, o held, wat de reden is van uw bezoek, aangezien we dat zonder aarzelen met hart en ziel ten uitvoer zullen brengen.'

Hoofdstuk 22

Het Huwelijk van Kardama Muni en Devahūti

(1) Maitreya zei: 'Nadat de wijze op deze manier het grootse van al de deugden en handelingen van keizer Manu had beschreven viel hij stil. De keizer, in verlegenheid gebracht, richtte zich toen tot hem. (2) Manu zei: 'Jullie [brahmanen] zijn in jullie verbonden zijn in boete, kennis en yoga, en afgekeerd zijn van zinsbevrediging, door de Schepper uit Zijn mond geschapen met de bedoeling Hem hoog te houden met lofzangen [Vedische hymnen]. (3) En de Vader met de Duizend Voeten [de Heer van de Universele Gedaante] schiep ons uit Zijn duizend armen om hen te beschermen. Aldus worden, met ons, de *kṣatriya*'s, de bestuurders als Zijn armen, de brahmanen Zijn hart genoemd. (4) Omdat de godheid, Hij, de Onvergankelijke, die zowel oorzaak als gevolg is, hen beiden hooghoudt, komen de brahmanen en de *kṣatriya*'s zowel op voor elkaar als voor [het belang van] de ziel. (5) Door enkel maar te zien hoe u, o

allerhoogste, persoonlijk zo liefdevol uitlegde wat de plicht van een koning is jegens zijn onderdanen, zijn al mijn twijfels opgelost. (6) Tot mijn grote geluk, o machtige, mocht ik u ontmoeten die niet makkelijk te zien bent voor hen die zich niet overeenkomstig de ziel gedragen. Ik was er gelukkig toe in staat om met mijn hoofd het stof te beroeren van uw voeten die alle zegen brengen. (7) Ik heb het zeer getroffen van u instructie te mogen ontvangen. O wat een geluk is het om met gespitsste oren te hebben mogen luisteren naar uw zuivere woorden! (8) O wijze, hooggeëerde, o goddelijke genade, wees nu zelf verheugd te luisteren naar de bede van deze bescheiden persoon wiens geest vol zorgen is uit liefde voor zijn dochter. (9) Deze dochter van mij, de zuster van Priyavrata en Ut-tānapāda, is op zoek naar een echtgenoot die geschikt is qua leeftijd, karakter en goede kwaliteiten. (10) Vanaf het moment dat ze van Nārada Muni vernam over uw nobele karakter, geleerdheid, verschijning, jeugd en deugd, zette ze haar zinnen op u. (11) Aanvaard haar derhalve alstublieft, o beste van de tweemaal geborenen, ik biedt u haar aan in de overtuiging dat ze in ieder opzicht geschikt is uw huishoudelijke taken op zich te nemen. (12) Om iets waarnaar je verlangde en uit zichzelf op je afkwam af te slaan is niet aan te raden, zelfs niet voor iemand die vrij is van gehechtheid aan zingenot, om nog maar te zwijgen van iemand die eraan verslaafd is. (13) Hij die afwijst wat hem [genereus] wordt aangeboden maar bij een gierigaard zijn heil zoekt, gooit zijn

eer te grabbel en zal zijn goede naam en faam geschaad zien. (14) O wijze man, ik hoorde dat u van plan was te trouwen en daarom niet de eed van een onafgebroken celibaat hebt afgelegd. Aanvaardt dan alstublieft mijn aanbod [*].'

(15) **De ṛṣi** gaf ten antwoord: 'Ja, ik wil graag trouwen en uw dochter heeft zich aan niemand anders beloofd. Op basis hiervan zal een huwelijk van ons volgens de regels gepast zijn. (16) Laat dat verlangen van uw dochter dat wordt ondersteund door het schriftuurlijk gezag in vervulling gaan, o Koning. Wie zou uw dochter nu niet aanbidden? De luister van haar lichaam alleen al overtreft de schoonheid van haar sieraden! (17) Was het niet Viśvāvasu [een Gandharva, een hemelbewoner], die, toen hij haar met haar tinkelende enkelbelletjes en een enthousiaste blik op het dak van het paleis zag spelen met een bal, dol op haar uit zijn verheven positie [zijn 'hemelwagen'] ten val kwam met een ontregelde geest? (18) Welke man van wijsheid zou haar nu niet verwelkomen, dat sieraad van de vrouwelijkheid die op eigen gelegenheid kwam [om mijn hand te vragen] als de geliefde dochter van Manu en zuster van Ut-tānapāda, een vrouw die je niet te zien krijgt als je niet van dienst bent aan de voeten van de godin van het fortuin? (19) Dit is daarom mijn voorwaarde: ik zal het kuise meisje aanvaarden zo lang als ze nodig heeft om zwanger te raken van het zaad van mijn lichaam. Daarna ben ik van zins de plichten van dienstverlening op me te nemen zoals nageleefd door de besten van de volmaakten [de *paramahansa*'s], zij die geweldloos zijn, waar de Heer het met mij over had [in 3.21: 31]. (20) Het hoogste gezag voor mij is de Allerhoogste Onbegrensde, de Heer van de vaders van de mensheid [de Prajāpati's] uit wie deze wonderbaarlijke schepping voortkwam, Hem waarin die weer zal opgaan en degene bij wiens genade die op dit moment bestaat.'

(21) **Maitreya** zei: 'Dit, o grote strijder, was alles dat hij zei, waarop hij stil werd met zijn gedachten gericht op Viṣṇu's lotusnavel. Met een mooie glimlach op zijn gezicht wist hij toen de aandacht van Devahūti te vangen. (22) Nadat Manu zich overtuigd had van het besluit genomen door de koningin moeder [Śatarūpā] en hij ook had nage-

gaan hoe zijn dochter erover dacht, schonk hij buitengewoon verheugd haar weg die met evenzovele goede kwaliteiten goed aan hem [Kardama] gewaagd was. (23) Śatarūpā, de keizerin, gaf de bruid en bruidegom liefdevol als bruidsschat waardevolle geschenken als sieraden, kleding en huishoudelijke artikelen mee. (24) De keizer bevrijd van zijn verantwoordelijkheid zijn dochter aan een geschikte persoon weg te schenken sloot haar toen in zijn armen met een overbezorgde, gekwelde geest. (25) Niet in staat afscheid van haar te nemen bleef hij maar tranen plengen en doordrenkte hij met het water van zijn ogen het haar van zijn dochter, uitroepend: 'O mijn meisje, mijn liefste dochter!'

(26-27) **Na** toestemming gevraagd en gekregen te hebben om hem, de beste van de wijzen, te verlaten, beklom de keizer met zijn echtgenote zijn strijdswagen en vertrok hij, samen met zijn gevolg, naar zijn hoofdstad. Onderweg genoot hij van het rustgevende uitzicht op de hermitages van de kluisenaars op allebei de bekoorlijke oevers van de rivier de Sarasvatī. (28) Op de hoogte van wie er arriveerde kwamen de bewoners van Brahmāvarta hun heer ter begroeting dolblij tegemoet met gezang, lofprijzingen en instrumentale muziek. (29-30) De stad, welke alle soorten van weelde kende, droeg de naam Barhiṣmatī, naar de haren van het schuddende lichaam van Heer Zwijn die daar waren neergevallen en veranderd in het eeuwig groene kuśa- en kāśagras [grassen gebruikt voor zitplaatsen en matten] waarmee de wijzen de verstoorders van de offers aan de door hen aanbeden Viṣṇu versloegen. (31) Door dat kuśa- en kāśagras uit te spreiden, creëerde de hoogst fortuinlijke Manu een zitplaats in aanbidding van de Heer van de Offers [Viṣṇu] dankzij wie hij zijn positie op aarde had verkregen. (32) Nadat hij arriveerde in de stad Barhiṣmatī waar hij tot dan toe had geleefd, ging de machtige zijn paleis binnen dat de drievoudige misère versloeg [van eigen lichaam en geest, zoals veroorzaakt door anderen en vanwege de natuur]. (33) Tezamen met zijn echtgenote en onderdanen genoot hij, niet gestoord door anderen, van de geneugten van het leven en werd hij geprezen vanwege zijn vrome reputatie, daar het hem in zijn hart zeer aantrok met zijn vrouwen iedere ochtend te luisteren naar de he-

melse muzikanten en de verhalen over de Heer. (34) Hoewel in beslag genomen door de begoochelende macht van de weelde, was Svāyambhuva Manu gelijk een heilige. Als sublieme toegewijde van de Heer konden zijn materiële genoegens hem niet op het verkeerde pad brengen. (35) Hij verspilde zijn tijd niet. Tot aan het einde van zijn leven bracht hij zijn dagen door met het luisteren naar, het zich bezinnen op en het vastleggen van en bespreken van de onderwerpen van Heer Viṣṇu. (36) Verbonden door de onderwerpen van Vāsudeva, oversteeg hij de drie levensbestemmingen [overeenkomstig de drie basiskwaliteiten, zie B.G. hoofdstuk 18] en duurde daardoor zijn tijdperk eenenzeventig *mahāyuga*'s. (37) Hoe kan de misère met betrekking tot het lichaam en de geest, tot de natuurkrachten en tot andere mensen en levende wezens, o Vidura, ooit iemand tot last zijn die zijn toevlucht heeft genomen tot de Heer? (38) Op verzoek van de wijzen sprak hij [Manu], die altijd uit was op het welzijn van alle levende wezens, over de verschillende plichten van de statusoriëntaties in de samenleving [de *varṇa*'s en *āśrama*'s, de roepingen en leeftijdsgroepen]. (39) Dit is wat ik u kon vertellen over het wonderbaarlijke karakter van Manu, de eerste keizer die alle lof verdient. Luister nu alstublieft naar het succes van zijn dochter [Devahūti].'

*: *Naiṣṭhika-brahmacārī*'s leggen een eed af op een levenslang celibaat, *upakurvāna-brahmacārī*'s doen dat slechts tot aan een zekere leeftijd.

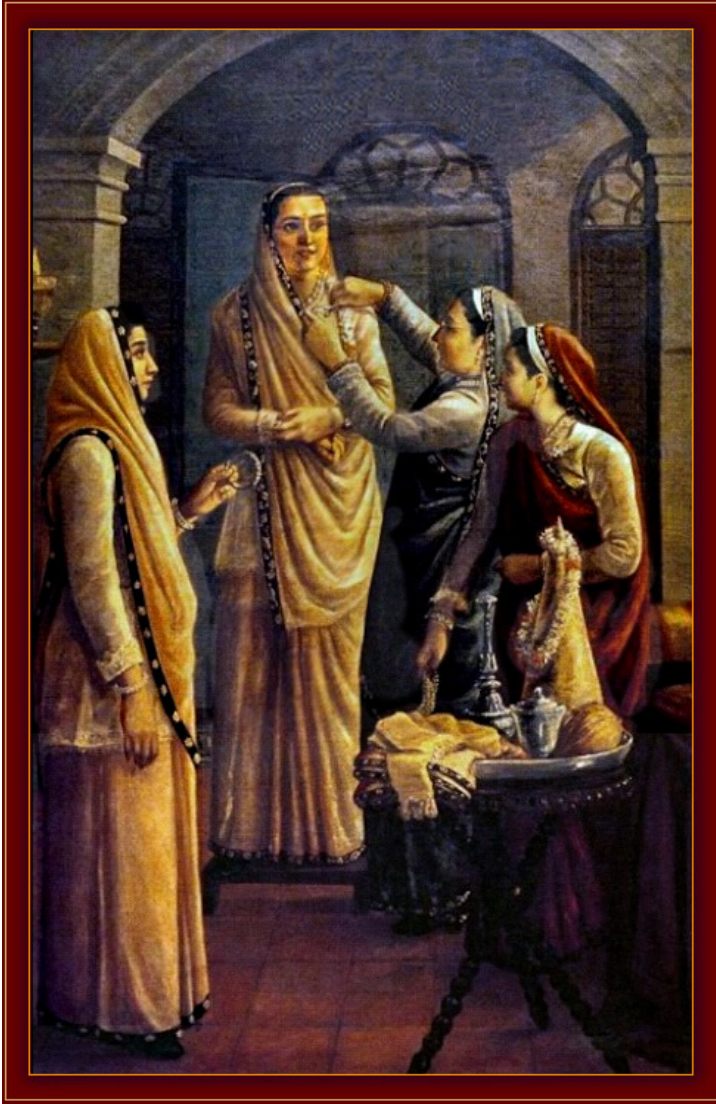
Hoofdstuk 23

Devahūti's Klacht

(1) Maitreya zei: 'Na het vertrek van de ouders diende de kuise vrouw, die begrip had voor de verlangens van haar echtgenoot, haar man steeds met een liefde zo groot als die van Pārvatī voor Śiva, haar Heer. (2) Intiem, met een zuivere ziel, een groot respect en zinsbeheersing was ze van dienst met liefde en lieve woorden, o Vidura. (3) Afziend van lust, trots, afgunst, hebzucht, zondige handelingen en ijdelheid behaagde ze haar machtige echtgenoot altijd vlijtig en met gezond verstand. (4-5) Hij, de meest vooraanstaande van alle *ṛṣi*'s

van God, de man van wie zij, de dochter van Manu volledig toegewijd een grotere zegen verwachtte dan van de voorzienigheid, zag dat ze zwakker werd en uitgemergeld raakte van de lang volgehouden religieuze inachtnemingen. Overmand door mededogen sprak hij tot haar met een van liefde stokkende stem. (6) Kardama zei: 'Op het ogenblik ben ik tevreden over jou, o respectvolle dochter van Manu, vanwege je zeer uitnemende, allerhoogste dienstbaarheid en toewijding. Dat lichaam van je dat deze belichaming zo uitzonderlijk dierbaar is, verzorg je echter niet naar behoren; je put het uit in mijn dienst. (7) De zegeningen van de Heer die ik verwierf in mijn religieuze leven van volledig opgaan in versoberingen, meditatie en een op kennis gefixeerde geest, kunnen ook door jou worden verworven in je toegewijde dienst aan mij. Ik verleen je nu de bovenzinnelijke blik om die genade, die vrij van angst en weeklagen is, te kunnen zien. (8) Welke materiële verworvenheden zijn nu te vergelijken met deze genade van de Heer van het Geluk? Dat soort geneugten vinden hun vernietiging in één enkele beweging van de wenkbrauw van de Heer van de Grote Stappen. Dankzij je gewetensvolle dienstverlening kan je nu het succes genieten van de bovenzinnelijke gaven die zo lastig te verwerven zijn voor mensen die trots zijn op hun goede afkomst.' (9) Na op deze manier te hebben gesproken, vond de vrouw, die hoorde hoezeer hij uitblonk in de speciale kennis van de yoga, voldoening en sprak ze, met een stem verstikt van nederigheid en liefde, tot hem met een stralend, glimlachend gezicht en een ietwat verlegen blik.

(10) Devahūti zei: 'O beste van de brahmanen, o machtige echtgenoot, ik weet dat je een onfeilbare meester bent in de mystieke vermogens van de yoga. Laat dan nu de belofte die je deed in vervulling gaan dat, als we ons eenmaal lichamelijk verenigd hebben, we dan de grotere glorie van het krijgen van nageslacht mogen genieten die voor een kuise vrouw van zo'n grote waarde is. (11) Doe ter wille hiervan, dat wat overeenkomstig de geschriften moet worden gedaan en waarmee dit door een onvervulde passie en emoties geteisterde, uitgeteerde, arme lichaam voor je geschikt kan worden gemaakt. En, o Heer, denk alsjeblieft ook aan een geschikte woning.'

(12) Maitreya zei: 'Erop uit zijn geliefde te behagen, zette Kardama zijn yogavermogen in en bracht hij terstond een hoog oprijzend paleis voort dat haar wens in vervulling deed gaan, o Vidura. (13) Beantwoordend aan alle verlangens was het wonderschoon overdekt met allerlei juwelen, vormde een verzameling van alle soorten van luxe en had zuilen gehouwen uit het meest kostbare gesteente. (14-15) Het was uitgerust met een hemel aan gebruiksartikelen en was behaaglijk in alle jaargetijden, was versierd met wimpels en vlaggen en draperieën van uiteenlopende kleuren en stoffen, bekoorlijke zoete bloemen zoemend van de bijen, fijne linnen en zijden stoffen, en was behangen met verschillende wandkleden. (16) In

verdiepingen boven elkaar waren er afzonderlijke voorzieningen met bedden, comfortabele ligbanken en gekoelde zitplaatsen. (17) Hier en daar was verschillend kunstzinnig beeldhouwwerk tentoongesteld met de buitengewone schoonheid van een vloer met smaragden, toegerust met verhogingen van koraal. (18) De toegangen hadden drempels van koraal en deuren prachtig overdekt met diamanten. De koepels van saffier waren gekroond met gouden torentjes. (19) Op de diamanten muren was er een keur aan robijnen die ze ogen leken te geven. Er was voorzien in verschillende baldakijnen en hoogst kostbare poorten van goud. (20) De vele kunstig gemaakte zwanen en groepen duiven her en der deden de echte die dachten dat ze hun eigen soort zagen, herhaaldelijk overvliegen onder het weerklinken van hun geluiden. (21) De lusttuinen, zitkamers, slaapkamers, binnen- en buitenplaatsen ontworpen voor het comfort deden de wijze zelf versteld staan.

(22) Kardama, die ieders hart kon doorvorsen, zag dat Devahūti er niet zo mee was ingenomen een dergelijke woning voor zich te zien en richtte zich toen persoonlijk tot haar. (23) 'Neem alsjeblieft, voordat je opgaat in dit hemelse paleis, o jij die het angstig te moede is, een bad in het heilige meer geschapen door Heer Viṣṇu [Bindu-

saravara] dat ieder verlangen van de mens in vervulling doet gaan.' (24) Zij met de lotusogen, met haar samengeklitte haar en vuile kleren, gaf toen gehoor aan de woorden van haar echtgenoot. (25) Met haar lichaam en borsten groezelig en overdekt door vuil, ging ze toen het meer in dat de heilige wateren van de Sarasvatī bevatte. (26) In het meer zag ze een huis voor zich met een duizendtal meisjes zo geurig als lotussen in de bloei van hun jeugd. (27) Toen ze haar zagen stonden al de maagden meteen voor haar op en zeiden ze met gevouwen handen: 'We zijn uw dienstmaagden, alstublieft zeg ons wat we voor u kunnen doen.' (28) Na haar te hebben gebaad met de kostbaarste oliën, gaven de eerbiedige meisjes de deugdzaamste echtgenote fijne, nieuwe, smetteloze

kleren. (29) Ze gaven haar ook hoogst waardevolle schitterende sieraden, allerlei spijzen van de beste kwaliteit en zoete bedwelmende drankjes. (30) Toen bekeek ze in een spiegel haar lichaam dat, gezuiverd van alle vuil en in schone kleren gestoken, door de uiterst eerbiedige dienstmaagden was opgesierd met een bloemenslinger en versierd met gelukbrengende tekens. (31) Ze was van top tot teen gewassen en opgesierd met een gouden halsketting met een hanger en armbanden, en tinkelende enkelbelletjes gemaakt van goud. (32) Om haar heupen droeg ze een gordel gemaakt van goud ingelegd met talloze edelstenen en ook was ze gesierd met een kostbare parelketting en gelukbrengende substanties [zoals saffraan, kunkuma - hetgeen geparfumeerd rood poeder voor de borsten is -, mosterdzaadolie en sandelhoutpulp]. (33) Met haar prachtige tanden, charmante wenkbrauwen, lieflijke, vochtige ogen die de schoonheid van lotusknoppen overtrof en haar blauwzwarte, gekrulde haar straalde ze van alle kanten. (34) Toen ze aan haar dierbare echtgenoot dacht, de meest vooraanstaande onder de wijzen, bevond ze zich [opeens] samen met haar dienstmaagden op de plek waar hij, de stamvader, de Prajāpati, zich bevond. (35) Die plotselinge terugkeer in de aanwezigheid van haar man, met haar duizend dienstmaagden om zich heen, deed haar versteld staan over zijn yogavermogen.

(36-37) **H**aar schoongewassen ziend, hem tegemoet stralend in haar oorspronkelijke schoonheid zonder weerga, omgord en met bekoorlijke borsten, bediend door duizend hemelse meisjes en uitstekend gekleed, leidde de wijze, aangenaam verrast door de aanblik, haar omhoog naar die verheven plaats, o vernietiger van de vijand. (38) Hoewel gehecht aan zijn geliefde die werd verzorgd door de hemelse meisjes, verloor hij niets van zijn glans. Samen met haar in zijn paleis straalde zijn persoon zo charmant als de maan in de hemel omringd door de sterren die reeksen van lelies doet opengaan in de nacht. (39) In dat paleis, in dat hemelse voertuig [*vimāna*], reikte hij tot de luthoven van de goden in de hemel en de dalen van Indra, de koning van de bergen, die zo prachtig zijn met het vallende water van de Ganges en de koele briesjes die de hartstocht opwekken. Hij die net als de schatbewaarder Kuvera was omringd

door maagden, genoot aldus voor een lange tijd van zijn leven terwijl de zielen van perfectie, de Siddha's, het gunstige geluid lieten weerklinken van hun loftuitingen. (40) Bemind door zijn vrouw genoot hij van de tuinen van Vaiśrambhaka, Surasana, Nandana, Puṣpabhadra, Cairarathya en het Mānasa-sarovaremeer. (41) Met dat luisterrijke en grootse paleis dat aan iedere wens beantwoordde, bewoog hij net als de lucht die tot overal reikt, zich door alle werelden en overtrof hij daarmee al de hemelse paleizen, de hemelse voertuigen, van de grootste goden. (42) Wat zou er nu moeilijk te bereiken zijn voor hen die vastberaden zijn, voor hen die hun toevlucht genomen hebben tot de lotusvoeten van de Allerhoogste Persoonlijkheid die ieder gevaar verslaan?

(43) **N**a zijn vrouw de hele sfeer van de aarde te hebben getoond met alles wat erbij hoort en haar vele wonderen, keerde de grote yogi echter nog niet terug naar zijn hermitage. (44) Om zijn vrouw te behagen, de dochter van Manu, die graag seksuele gemeenschap wilde hebben, verdeelde hij zich in negen gedaanten en genoot hij van de vele jaren met haar als in een ogenblik. (45) In het paleis liggend op een bed dat uitstekend geschikt was voor de liefde, verloor ze, in het gezelschap van haar hoogst aantrekkelijke echtgenoot, haar besef van de tijd. (46) Aldus verstreken voor het genietende paar dat opging in hun liefdesspel, dankzij de macht van de yoga een honderdtal herfststeden in een oogwenk. (47) De machtige Kardama wist als kenner van de ziel van ieders verlangen. Hij bemindde haar als zijn wederhelft en loosde zijn zaad in haar met zijn lichaam dat hij in negenen had verdeeld. (48) Spoedig daarna schonk Devahūti het leven aan [negen] meisjes die allen van lijf en leden even bekoorlijk waren als een geurige rode lotus. (49) Toen ze zag dat haar echtgenoot op het punt stond het huis te verlaten, hield ze zich goed met een glimlach, maar ze was innerlijk ontdaan met een hart vol leed. (50) Haar tranen bedwingend schraapte ze met de stralende, juwelen nagels van haar voet over de vloer en hield ze haar hoofd voorover gebogen terwijl ze zich langzaam uitdrukte in bekoorlijke woorden.

(51) **D**evahūti zei: 'Alles wat je me beloofd hebt, mijn Heer, is in vervulling gegaan, maar je moet

een overgegeven ziel als ik ook vrijwaren van angst. (52) Mijn beste brahmaan, het is aan je dochters om een geschikte echtgenoot te vinden. Maar wie is er om mij te troosten als je naar het woud bent vertrokken? (53) Zonder acht te slaan op de kennis van de Allerhoogste Ziel hebben we zoveel tijd verdaan mijn meester, toen we ons uitputten in het behagen van onze zintuigen. (54) Bekoord door het bevredigen van onze zinnen ging mijn liefde voor jou niet samen met het onderkennen van je bovenzinnelijk bestaan. Moge die liefde me niettemin bevrijden van alle vrees. (55) Omgang met hen die druk bezig zijn hun zinnen te behagen is de oorzaak van de kringloop van geboorte en dood, terwijl dat soort van onwetend handelen in omgang met een heilige persoon tot bevrijding leidt. (56) Als men zijn werk alhier niet verricht ter wille van een hoger, meer rechtschapen leven, als iemands rechtschapen leven niet leidt tot onthechting en als iemands onthechting niet leidt tot toegewijde dienst op de plaats waar de Lotusvoeten worden aanbeden, is men een zombie, iemand die dood is bij het leven. (57) Het lijdt geen twijfel dat ik [degene ben die] volkomen misleid was door het uitwendig materieel vermogen van de Heer, want ondanks dat ik jou, schenker van de bevrijding, verwierf, heb ik er niet naar uitgezien bevrijd te raken uit de materiële gebondenheid.'

Hoofdstuk 24

De Verzaking van Kardama Muni

(1) **Maitreya** zei: 'De genadige wijze die aldus vanuit zijn verzaking sprak tot de prijzenswaardige dochter van Manu, antwoordde wat hij zich herinnerde dat Heer Viṣṇu gezegd had. (2) De wijze zei: 'Maak jezelf niet zulke verwijten prinses! O onberispelijke dame, de onfeilbare Opperheer zal zeer spoedig in je schoot verschijnen. (3) Wees gezegend voor het afleggen van de heilige geloften van de zinsbeteugeling, religieuze inachtneming, versoberingen en het schenken van geld in liefdadigheid, waarmee je met een vast geloof de Opperheer aanbidt. (4) Door jou aanbeden zal de Heer van de Zuivere Goedheid mijn roem verbreiden. Hij zal als je zoon, met het on-

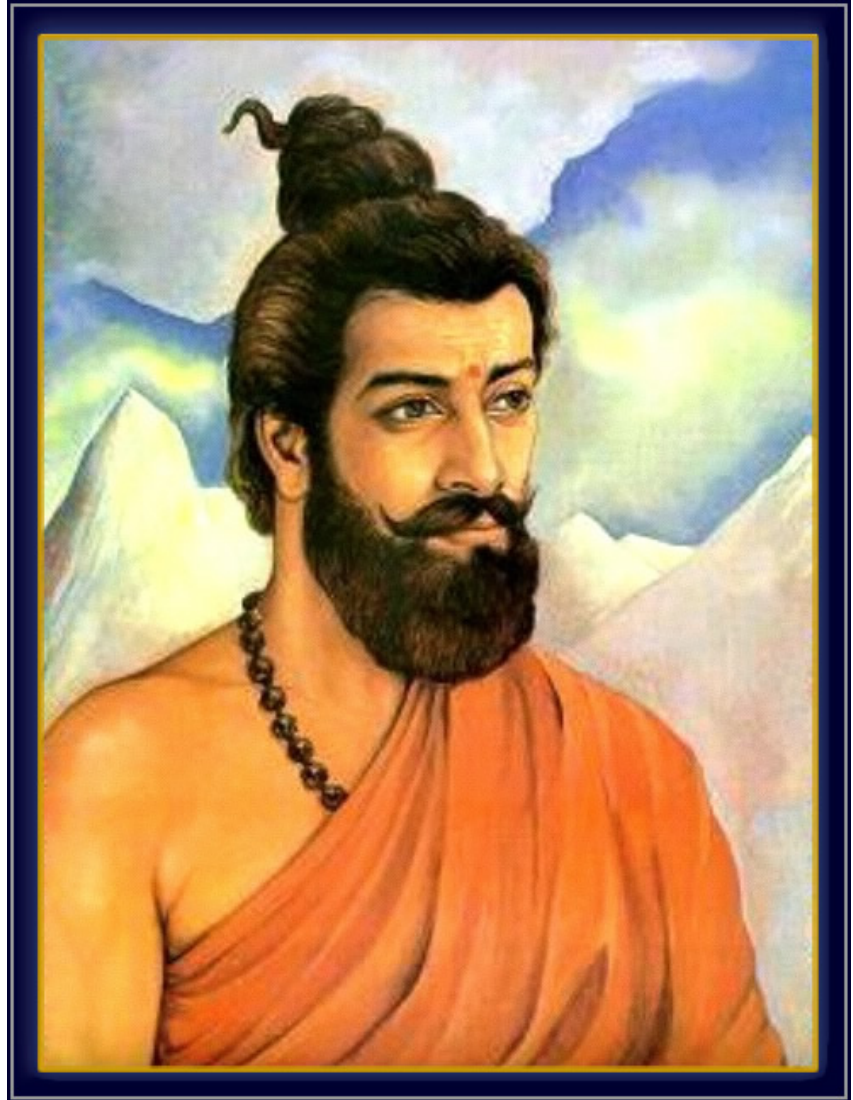
derrichten van de kennis van Brahman [de Absolute Waarheid], de knoop in je hart doorsnijden.'

(5) **Maitreya** zei: 'Devahūti in haar grote respect voor de leiding die deze vader van de mensheid gaf, stelde volledig vertrouwen in hem en aanbad aldus de meest aanbidelijke persoon, de Oorspronkelijke Persoonlijkheid van God die aanwezig is in ieders hart. (6) Na vele, vele jaren ging de Opperheer, de doder van Madhu, het zaad van Kardama binnen en verscheen Hij zoals vuur dat doet in brandhout. (7) Er weerklonken toen muziekinstrumenten vanuit de regenwolken in de hemel, de Gandharva's bezongen Hem en de Apsara's dansten in vreugdevolle extase. (8) De goden die zich door de hemel bewegen strooiden prachtige bloemen uit en alle windstreken, alle wateren en alle geesten werden gelukkig. (9) De zelfgeborene [Brahmā] kwam daarop samen met Marīci en de andere wijzen naar Kardama's plaats waar de Sarasvatī langs stroomt. (10) O doder van de vijand [Vidura], de onafhankelijke ongeborene [Brahmā] wist dat de Opperheer, het hoogste gezag van Brahman, als een volkomen deelaspect uit zuivere goedheid was verschenen om de filosofie van de analytische yoga [Sāṅkhya yoga] uiteen te zetten. (11) Na met een zuiver hart [de persoonlijkheid van] Viṣṇu te hebben aanbeden zei de ongeborene, in al zijn zinnen verheugd over Zijn plan om tot handelen over te gaan, het volgende tegen Kardama en Devahūti.

(12) **Brahmā** zei: 'Kardama, door mijn aanwijzingen ten volle te aanvaarden, o zoon, heb je mij geëerd en slaagde je erin mij te aanbidden zonder te veinzen. (13) Precies op deze manier behoort een zoon zijn vader van dienst te zijn. Met de nodige achting 'Ja dat zal ik' zeggend, moet hij de aanwijzingen van zijn geestelijk leraar [of zijn vader] opvolgen. (14) Deze volslanke, kuise dochters van jou, mijn beste zoon, zullen met hun kroost op verschillende manieren bijdragen tot deze schepping. (15) Schenk derhalve alsjeblieft vandaag je dochters weg aan de meest vooraanstaande wijzen in overeenstemming met het temperament en de voorkeur van de meisjes, en verspreid daarmee je roem in de wereld. (16) Ik weet dat de oorspronkelijke genieter, Hij die alle verlangens van de levende

wezens vervuld, nederdaalde op basis van Zijn inwendig vermogen en het lichaam van Kapila Muni heeft aangenomen, o wijze. (17) Met behulp van de spirituele kennis en de wetenschap van de vereniging van het bewustzijn in de yoga, zal Hij die men herkent aan Zijn gouden haar, Zijn lotusogen en Zijn met de lotus gemerkte voeten, de wortels van de baatzuchtige arbeid [het karma] verwijderen. (18) Devahūti, weet dat de doder van de demon Kaiṭabha je schoot is binnengegaan. Hij zal over de wereld rondtrekken met het doorsnijden van de knoop van onwetendheid en twijfel. (19) Deze persoonlijkheid zal de leider zijn van de zielen van perfectie, Zijn Vedische analyse zal de goedkeuring wegdragen van de leraren van het voorbeeld [de *ācārya's*] en Hij zal, tot je meerdere eer en glorie, in de wereld bekend staan als Kapila.'

(20) **Maitreya** zei: 'Toen hij het echtpaar deze verzekering had gegeven keerde Hamsa [een andere naam voor Brahmā die vliegt met de transcendentale zwaan], de schepper van het universum, samen met de Kumāra's [zijn zoons] en Nārada [de spreekbuis] terug naar zijn verheven positie boven de drie werelden. (21) Na het vertrek van Brahmā, o Vidura, gaf Kardama overeenkomstig de opdracht zijn dochters aan de wijzen die vervolgens de taak van het ontwikkelen van de wereldbevolking op zich namen. (22-23) Kalā gaf hij aan Marīci, Anasūyā aan Atri, Śraddhā gaf hij Aṅgirā en Havirbhū werd aan Pulastya geschonken. Gati gaf hij aan Pulaha en de deugdzame Kriyā achtte hij geschikt voor Kratu. Bhṛgu schonk hij Khyāti en Arundhatī werd weggegeven aan de wijze Vasiṣṭha. (24) Atharvā schonk hij aan Śānti dankzij wie de offers worden uitgevoerd. Dit is hoe de vooraanstaande brahmanen

met hun echtgenotes trouwden. Ze werden allen door Kardama onderhouden. (25) Na aldus in het huwelijk te zijn getreden, o Vidura, namen de wijzen afscheid van Kardama en begaven ze zich op weg naar hun hermitages, vol van vreugde over wat ze hadden verworven.

(26) **Kardama** die wist dat Hij was nedergedaald die in al de drie *yuga's* verschijnt [Viṣṇu, die in de vierde, de laatste *yuga* enkel verschijnt als een '*channa*' - of bedekte *avatāra*] als de hoogste intelligentie van de wijzen, benaderde Hem in afzondering. Hij bracht Hem zijn eerbetuigingen en sprak toen als volgt: (27) 'Ah eindelijk, na zo'n lange tijd zijn de goden van genade voor hen die zo te lijden hebben onder het verstrikt zijn in de eigen wanda-

den in deze wereld. (28) Na vele geboorten, proberen gerijpte yogi's, volmaakt door hun verzonkenheid in de yoga, in afzondering Uw voeten te aanschouwen. (29) Als de steun en toeverlaat van Zijn toegewijden is diezelfde Allerhoogste Persoonlijkheid vandaag in ons huis verschenen, het ons geenszins kwalijk nemend dat wij, als een gewone huishouder, Hem verwaarloosd hadden. (30) Om Uw woorden gestand te doen bent U, de Fortuinlijke, voor de meerdere eer en glorie van de toegewijden, in mijn huis nedergedaald met het verlangen de geestelijke kennis over U uit te dragen. (31) Terwijl Uw hoogsteigen gedaante niet materieel is, behaagt U hen die Uw weg volgen, o Heer, met ieder van de waarlijk geschikte gedaanten die U aanneemt. (32) De plaats waar men Uw voeten aantreft is altijd het respectvolle eerbetoon van iedere geleerde waard die ernaar verlangt de Absolute Waarheid te kennen. Ik geef me over aan U die vol bent van rijkdom, verzaking, roem, kennis, kracht en schoonheid [de zogenaamde zesvoudige weelde van de Heer]. (33) Ik geef me over aan U, Heer Kapila, die de allerhoogste, bovenzinnelijke persoonlijkheid bent, de oorsprong van de wereld, het volle bewustzijn van de tijd en de drie basiskwaliteiten van de natuur, de Handhaver van Alle Werelden en de soevereine macht die op basis van Zijn eigen vermogen de manifestaties weer in zich opneemt na hun ontbinding. (34) Vandaag wil ik U het volgende vragen, o vader van alle geschapen wezens. Aangezien U me hebt bevrijd van mijn schulden en mijn verlangens hebt vervuld, verzoek ik U me te aanvaarden als iemand die het pad volgt van een rondtrekkende bedelmonnik, zodat ik me vrij kan rondbewegen zonder weeklagen met U in mijn hart.'

(35) **De** Allerhoogste Heer zei: 'Dat wat Ik vanuit de geschriften of direct vanuit Mezelf heb te zeggen vormt in feite het [geestelijk] gezag voor de mensen. Ik nam, zoals Ik heb beloofd, Mijn geboorte bij u ter wille van dat gezag, o wijze. (36) Deze geboorte van Mij in de wereld is er om, voor hen die bevrijding zoeken uit de moeilijkheden van het materiële bestaan, uitleg te verschaffen over de waarheden [van het Sāṅkhya-yogasysteem] die men zo hoog acht in de zelfverwerkelijking. (37) Alstublieft, weet dat, omdat het voor de ziel zo moeilijk te bevatten is en in de loop van de

tijd verloren is gegaan, Ik dit lichaam heb aangenomen om dit pad opnieuw te introduceren. (38) Ga nu met Mijn goedkeuren heen om, zoals u dat wenst, tewerk te gaan overeenkomstig de wereldverzakende orde. Houdt u, om de onoverwinnelijke dood te boven te komen, ter wille van het eeuwige leven bezig met de aan Mij gewijde dienst. (39) Met uw geest steeds op Mij gericht, de opperste, zelfvervulde ziel aanwezig in het hart van ieder levend wezen, zal u me vanbinnen kunnen waarnemen en erin slagen u te bevrijden van angst en weeklagen. (40) Opdat Mijn moeder ook de vrees mag overwinnen zal Ik tevens haar op de hoogte stellen van deze kennis die leidt tot een geestelijk leven en die een einde maakt aan alle terugslagen van het handelen.'

(41) **Maitreya** zei: 'Nadat de stamvader van de menselijke samenleving aldus was toegesproken door Kapila omliep hij Hem voldaan en vertrok hij vervolgens naar het woud. (42) Uitsluitend zijn toevlucht zoekend in de ziel legde de wijze de gelofte van stilte af en reisde hij alleen rond over de aarde zonder een vaste verblijfplaats en zonder vuur te maken. (43) Hij vestigde zijn geest op het Parabrahman [de geest van het Absolute, de essentie van de Opperheer], die vrij is van de drie basiskwaliteiten van de natuur, zich manifesteert als de basiskwaliteiten en alleen maar waar te nemen is in toewijding. (44) Door zich niet met het lichaam te identificeren en geen belangstelling te koesteren voor de materie en de dualiteit, zag hij, toen hij allen gelijkgezind zich inwaarts gekeerd had, met een volmaakt beheerste geest nuchter en onverstoord zichzelf als een oceaan met de golven in rust. (45) Op basis van zijn bovenzinnelijke dienst aan Vāsudeva, de Persoonlijkheid van God, de alwetende Superziel in iedereen, was hij verankerd in zichzelf en bevrijd van materiële gebondenheid. (46) Hij zag de Hoogste Persoonlijkheid van God als de ziel zich bevindend in alle levende wezens en ook dat alle levende wezens hun bestaan hebben in de Opperziel. (47) Vrij van alle voorkeur en afkeer bereikte hij met een geest die iedereen gelijkgezind is, bevrijd in de verbondenheid van zijn toewijding voor de Allerhoogste Heer, het uiteindelijke doel van de toegewijde.'

Hoofdstuk 25

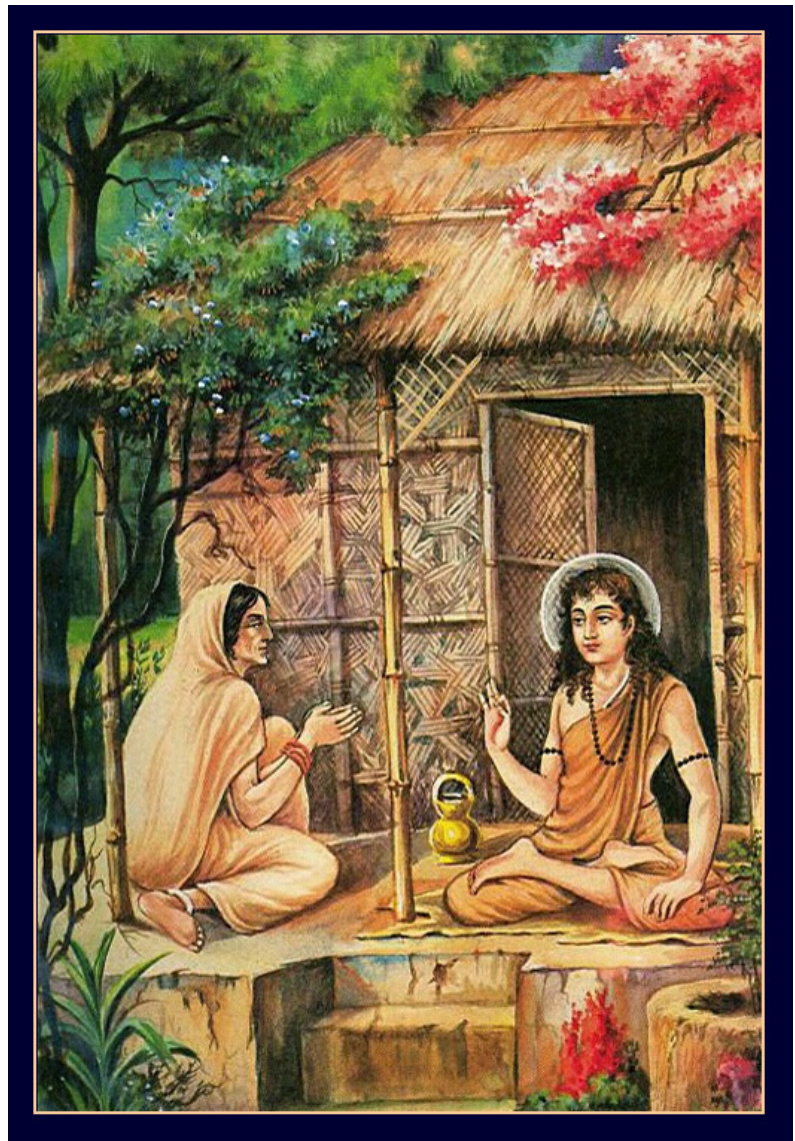
De Heerlijkheden van de Toegewijde Dienst

(1) Śrī Śaunaka zei: "Hoewel Hij ongeboren is, nam de Allerhoogste Heer persoonlijk, vanuit Zijn eigen vermogen, geboorte als Heer Kapila, de analytisch van de uiteindelijke waarheid, teneinde voor de mensheid de bovenzinnelijke kennis te verspreiden. (2) Ondanks dat ik herhaaldelijk vernam over Hem, de meest vooraanstaande onder de yogi's en de godheid van de Veda's wiens meerder onder de mensen niet te vinden is, ben ik in wezen onvoldaan. (3) Alstublieft, geef mij een getrouwe beschrijving van al de prijzenswaardige handelingen van de onafhankelijke Opperheer, die zo vol is van de verrukking van de ziel."

(4) Sūta zei: "Omdat hij er als een vriend van Vyāsadeva tevreden over was dat er gevraagd werd naar de bovenzinnelijke kennis, sprak de vereenswaardige Maitreya toen als volgt tot Vidura. (5) Maitreya zei: 'Nadat de vader naar het woud vertrokken was, bleef Heer Kapila achter bij het Bindu-sarovaremeer met het verlangen Zijn moeder een genoegen te doen. (6) Toen Hij, haar zoon, die haar het pad kon tonen naar de uiteindelijke werkelijkheid, [op een dag] comfortabel voor haar zat, herinnerde Devahūti zich wat Brahmā had gezegd en richtte ze zich tot Hem.

(7) Devahūti zei: 'O mijn Heer, ik ben van afschuw vervuld over de heersende onwaarheid van mijn geprikkelde zinnen waardoor ik beland in het duister van de onwetendheid. (8) Na zo vele geboorten heb ik, dankzij Jouw genade, Jou nu bereikt als mijn bovenzinnelijke oog om de zo moeilijk te overwinnen duisternis van het niet weten te boven te komen. (9) Hij,

de oorsprong, de Allerhoogste Heer van alle schepselen en de Meester van het Universum, is met Jou, gelijk de zon, verrezen voor het oog dat verblind was door de duisternis van de onbewuste staat. (10) Je betrok me in deze misvatting van het 'ik en mijn' [van het valse ego], wees nu zo goed mijn Heer om een einde te maken aan deze begoochelde staat. (11) In het verlangen kennis te nemen van Jouw materiële en persoonlijke aspect [*prakṛti* en *puruṣa*], breng ik Je mijn eerbetuigingen, Jij die de grootste bent van alle zieners van de ware natuur. Ik heb mijn toevlucht gezocht bij Je voeten omdat Jij de persoon bent die het waard is. Jij bent voor degenen die van Jouw afhankelijk zijn de bijl

die de boom van een materieel bepaald bestaan velt.'

(12) **Maitreya** zei: 'Aldus vernemend over het algemeen menselijke, onschuldige verlangen van Zijn moeder om te slagen op het pad van de bevrijding, wijdde Hij met een geest vol waardering en een glimlach op Zijn prachtige gezicht uit over de weg van de transcendentalisten. (13) De Opperheer zei: 'Het uiteindelijke heil voor de mens bestaat naar mijn mening uit de yogadiscipline van het zich verhouden tot de ziel waarmee men zich volledig kan losmaken van welk plezier of leed dan ook. (14) O vrome moeder, Ik zal u nu vertellen wat Ik voorheen heb uitgelegd aan de wijzen die graag vernamen over de perfectie van het yogasysteem in ieder opzicht. (15) [De staat van] het bewustzijn van het levende wezen acht men [verantwoordelijk] voor zijn gebondenheid en bevrijding. Aangetrokken tot de drie basiskwaliteiten of geaardheden van de natuur raakt men materieel geconditioneerd, maar hecht men aan de ziel van het universum [de Oorspronkelijke Persoon] dan is men van de bevrijding. (16) Van de onzuiverheden van de lust en het begeren en dergelijke, die resulteren uit de misvatting van het 'ik en mijn', raakt men bevrijd als de geest zuiver is in gelijkmoedigheid, zonder leed en zonder plezier. (17) Het is in die staat dat de persoon, die zuiver is en ontstegen aan de materiële natuur, zichzelf niet als verschillend beschouwt maar, in zijn eigen licht staand, zichzelf kent als [tegelijkertijd] volkomen en klein. (18) Met een geest vol van geestelijke kennis, verzaking en verbondenheid in toewijding, staat men onverschillig tegenover het materiële bestaan dat dan minder van invloed is. (19) Er is geen pad van yoga dat zo gunstig is voor het ontwikkelen van een volmaakte geest als het verrichten van toegewijde dienst voor de Allerhoogste Heer, de volledigheid van de Ziel. (20) Een ieder met kennis van zaken weet dat sterke gehechtheid de verstriktheid van de ziel vormt, maar dat diezelfde gehechtheid voor toegewijden de deur opent naar de bevrijding. (21) Tolerant zijnde, mededogend, alle levende wezens welgezind en zonder vijandschap jegens wie dan ook, vredig en zich houdend aan de geschriften is de *sādhu* [de deugdzame mens, de heilige, een ziener] gesierd met sublieme kwaliteiten. (22) Zij die in relatie tot

Mij standvastig zijn in het verrichten van hun toegewijde dienst, zien onwrikbaar er ter wille van Mij van af uit begeerte te handelen en geven familiebanden en vriendschappen op. (23) Er behagen in scheppend naar de verhalen over Mij te luisteren, concentreren ze zich op Mij en zingen ze [Mijn namen], zonder dat ze daarbij in hun verschillende boetedoeningen leed veroorzaken. (24) O deugdzame moeder, probeer een band te ontwikkelen met deze toegewijden die vrij van alle gehechtheid zijn, want zij zijn het die de schadelijke effecten van het materieel verstrikt zijn tegenwicht bieden. (25) Door omgang met heilige zielen worden de verhalen over Mijn heldendom een vreugde voor het oor en het hart. Als men daarvoor kiest zal, vast overtuigd op het pad van de bevrijding de aantrekking ervarend, spoedig de toewijding volgen. (26) Iemand die in toegewijde dienst onthecht raakte van zinsgenoegens, zal, op het pad van de yoga zijn bewustzijn verenigend, voortdurend denkend aan alles waarin ik voorzag, in deze wereld [die je 'ziet'] en de volgende [wereld 'waarvan men hoort'], zich bezighouden met de zaak van het op de juiste manier beheersen van zijn geest. (27) Door niet de dienaar te zijn van de basiskwaliteiten van de natuur, door geestelijke kennis te ontwikkelen op basis van onthechting, door in yoga zich op Mij te richten en door mij toegewijd van dienst te zijn, bereikt een persoon nog in dit leven Mij, het Ware Zelf van alle zielen.'

(28) **Devahūti** zei: 'Wat is het juiste idee van toewijding voor Jou dat bij mij past en waardoor ik direct aan Jouw voeten bevrijding kan vinden? (29) O belichaming van de hemel, Je legde uit dat yoga de manier is om je te richten op de Hoogste Persoonlijkheid. Maar welke vorm van yoga bedoel Je precies, wat houdt dat in en wat komt er allemaal bij kijken om de uiteindelijke werkelijkheid te doorgronden? (30) Leg dit alsJeblijft aan mij uit, o mijn Heer, zodat ik met mijn beperkte begrip, door Jouw genade, als een vrouw met gemak kan begrijpen wat zo moeilijk te bevatten is.

(31) **Maitreya** zei: 'Kapila begreep wat Zijn moeder wilde. Omdat Hij uit haar was geboren leefde Hij met haar mee en beschreef Hij de waarheden, in geestelijke erfopvolging doorgegeven, van wat men de analytische yoga noemt, een vorm van

yoga die in feite een uitbreiding, een verdere ontwikkeling betreft in de toegewijde dienst. (32) De Fortuinlijke zei: 'Het is beter de Heer belangeloos van dienst te zijn dan [egogericht] roem en perfectie na te streven. Het is de natuurlijke neiging van de onverdeelde geest om, overeenkomstig de geschriften, enkel het zuiver goede en ware ten dienst te staan en van de zintuigen om in hun registreren van de zinsobjecten als goden van dienst te zijn. (33) Deze [toegewijde] dienst maakt snel een einde aan de subtiele innerlijke roerselen van de materiële motivatie [het 'subtiele lichaam'], zo goed als voedsel snel wordt verbrand door het vuur van de spijsvertering. (34) Zuivere toegewijden die zich bezighouden met de dienst aan Mijn lotusvoeten en er naar streven om Mij te bereiken, verlangen er nooit en te nimmer naar één met Mij te zijn. Ze komen bij elkaar om samen Mijn persoonlijke handelingen te prijzen. (35) O moeder, ze zien Mijn glimlachende gezicht en ogen zo prachtig als de ochtendzou en spreken samen in gunstige termen over de zegening van Mijn bovenzinnelijke gedaanten. (36) Met hun geesten en zinnen in beslag genomen door die gedaanten, die met hun verheven spel en vermaak, glimlachende blikken en woorden zo bekoorlijk zijn in al hun leden, zijn ze dankzij hun toewijding verzekerd van een plaatsje in Mijn subtiele hemel, ook al verlangen ze daar niet naar. (37) Omdat ze niet verlangen naar Mijn weelde of het achtvoudige meesterschap over de materiële illusie [de *siddhi*'s zie 3.15: 45], noch een verlangen er op nahouden naar de schittering van de Allerhoogste Goddelijkheid, genieten die toegewijden in dit leven de gelukzalige staat van Mijn bovenzinnelijkheid. (38) O moeder, Mijn toegewijden zullen nimmer, niet door de tijd of door welk vernietigingswapen ook, Mij [en Mijn weldaad] kwijtraken die door hen werd uitverkozen als hun dierbaarste zelf, zoon, vriend, leraar, begunstiger en godheid. (39-40) Aldus rondzwerfend in zowel deze wereld als in de wereld van de meer subtiele voorstellingen, aanbidden zij, die in de omgang met Mijn belichaming in deze wereld [het verlangen naar] rijkdom, vee, huizen en al het overige hebben opgegeven, in onwankelbare toewijding Mij, de allesdoordringende Heer van de bevrijding, want Ik leidt ze naar de andere kant van geboorte en dood. (41) Niets of niemand anders dan Ik, de Opper-

heer en oorspronkelijke heerser over de stof en de persoon, de Ziel van alle zielen, kan aan de verschrikkelijke vrees [van geboorte en dood] een einde maken. (42) Uit vrees voor Mij waait de wind en schijnt de zon, uit vrees voor Mij laat Indra het regenen en brandt het vuur, en uit vrees voor Mij waart de dood rond. (43) Verbonden in spirituele kennis en verzaking, nemen yogi's vrij van angst, ter wille van het uiteindelijke heil in bhakti-yoga hun toevlucht tot Mijn voeten. (44) Mensen kunnen in deze wereld alleen de uiteindelijke perfectie van het leven bereiken als ze standvastig hun geest concentreren in een intensieve praktijk van toewijding voor Mij.'

Hoofdstuk 26

Basisprincipes van de Materiële Natuur

(1) De Allerhoogste Heer zei: 'Ik zal nu voor u de verschillende categorieën van de werkelijkheid beschrijven, met de kennis waarvan een ieder bevrijding kan vinden van [het juk van] de geaardheden van de materiële natuur. (2) Ik zal uitweiden over dat waarover men spreekt als de spirituele kennis [de *jñāna*] die de knopen [van het egoïsme] in het hart doorsnijdt en voor een persoon de uiteindelijke bedoeling van de zelfverwerkelijking vormt. (3) De Opperziel, de Oorspronkelijke Persoon verheven boven de materie, is zonder een begin en vrij van de basiskwaliteiten van de natuur. Hij vormt de innerlijke zelfverlichte toevlucht van de ganse schepping die Hij handhaaft. (4) Diezelfde persoon, die grootste van de groten, aanvaardde geheel uit eigen beweging voor Zijn spel en vermaak de goddelijke en subtiele materiële energie gekenmerkt door de drie geaardheden. (5) De natuur creëerde middels de geaardheden de uiteenlopende gedaanten van de levende wezens. Die gedaanten ziend waren de levensvormen in deze wereld van de eerste dag af aan begoocheld door hen omdat deze gedaanten de overdekking van hun geestelijke kennis vormen. (6) Omdat hij zich vereenzelvigd met de werking van de materiële natuur, schrijft het levende wezen de activiteiten verricht door die basiskwaliteiten aan zichzelf toe. (7) Aldus gebonden aan een geconditioneerd leven, werd de van nature vreugdevolle onafhanke-

lijke getuige die niets doet, afhankelijk. (8) De kenners van de waarheid stellen dat het lichaam en de zintuigen waarmee je bezig bent onderhevig zijn aan de werking van de basiskwaliteiten van de materiële natuur en dat de geestelijke ziel, die boven alle materie staat, verantwoordelijk is voor het ervaren van geluk en ongeluk daarmee [zie ook

pradhāna] genoemd. (11) Die primaire natuur staat bekend als de basis van waaruit de vijf grofstoffelijke en vijf subtiele elementen, de tien zinnen van waarnemen en handelen en de vier zinsafdelingen [van geest, ego, bewustzijn en intelligentie] ontstonden, die samen uitkomen op een aantal van vierentwintig. (12) De vijf grofstoffelijke ele-

menten zijn om precies te zijn: aarde, water, vuur, lucht en ether. Van de subtiele elementen zijn er, zoals Ik het zie, een gelijk aantal. Het zijn de reuk en dergelijke [smaak, kleur, aanraking en geluid]. (13) De tien zinnen zijn de organen voor het horen, aanraken, zien, proeven en ruiken [voor de waarneming], met [voor het handelen] de mond, de handen, de benen, de geslachtsorganen en de organen voor de uitscheiding als de tiende. (14) De geest, de intelligentie, het ego en het bewustzijn zijn de vier aspecten van de interne, subtiele zin die men onderscheid als men aandacht heeft voor de verschillende kenmerken van de [hersens]functies. (15) Aldus zijn met de door Mij gegeven rangschikking de materiële kwaliteiten van de Absolute Waarheid van Brahman opgesomd [*saguṇa brahman* genaamd].

B.G. 13: 21].

(9) **Devahūti** zei: 'Wees zo goed me uit te leggen wat de kenmerken zijn van de energieën en de Oorspronkelijke Persoon [van *prakṛti* en *puruṣa*] die samen de oorzaak vormen van de manifeste en niet-manifeste werkelijkheid waaruit deze schepping bestaat.'

(10) **De Allerhoogste Heer** zei: 'De ongedifferentieerde, eeuwige werkelijkheid die zich differentieerde als de materiële natuur [*prakṛti*] die een combinatie van de drie geaardheden vormt, deze oorzaak van het effect [van de materiële manifestatie] wordt de primaire natuur [de oerether of

Wat betreft de tijd wordt daarbij gesproken van het vijftiende element.

(16) **Sommigen** stellen dat de tijdfactor de macht van de Oorspronkelijke Persoon vormt die gevreesd wordt door de doener, de individuele ziel, die begoocheld is door het valse ego van het in contact staan met de materiële natuur. (17) De [expanderende, accelererende] beweging van de materiële natuur zonder haar interactie van de geaardheden en hun specifieke kwaliteiten, o dochter van Manu, vormt de [ruimte]tijd [de vierde dimensie]

waarvan we in onze wereld Hem kennen, de Opperheer. (18) Hij, de Allerhoogste Heer van alle bestaansvormen, is, als gevolg van Zijn vermogens, vanbinnen aanwezig in de vorm van de oorspronkelijke persoon [de *puruṣa*] en vanbuiten aanwezig in de vorm van de tijd [het vijftiengste element]. (19) Zij [de materiële natuur] van wie het evenwicht van haar basiskwaliteiten werd verstoord door de genade, de goddelijke beschikking, van de Hoogste Persoon die haar schoot bezwangerde met Zijn semen, Zijn inwendig vermogen, brengt het geheel van de kosmische intelligentie voort [de *mahat-tattva*] van Brahmā's stralende gouden werkelijkheid [die bekend staat als *hīramaya*]. (20) Het universum dat deze onveranderlijke grondoorzaak van de kosmische manifestatie in zich draagt, slokte door zijn eigen uitstraling de hechte duisternis op van het Zelf in zijn voorwereldlijke sluimertoestand. (21) De geaardheid goedheid, welke de heldere en nuchtere positie vormt om de Allerhoogste Heer te begrijpen, staat bekend onder de naam *Vāsudeva*; het is het bewustzijn dat de aard van het intellect vormt [zie ook S.B. 1.2: 23]. (22) De kenmerkende eigenschappen van iemands [rede in deze staat van *Kṛṣṇa*- of natuurlijk tijds-]bewustzijn zijn als die van de natuurlijke staat van zuiver water: helderheid, onveranderlijkheid en sereniteit.

(23-24) **Uit** de kosmische intelligentie [de *mahat-tattva*] die de veranderingen ondergaat veroorzaakt door de energieën van de Allerhoogste Heer, ontsprongen de in vijf verdeelde elementen, het materiële ego [of ik-besef] en de daaruit voortspruitende geest in combinatie met de verschillende zinnen van handelen en waarnemen. Bewogen door dat actieve vermogen van de Heer manifesteerde het ego zich in de drie soorten van de goedheid, de hartstocht en de onwetendheid. (25) Bestaande uit de elementen, de zinnen en de geest, worden zij samen de persoon genoemd van de Hoogste Persoonlijkheid van Ananta met Zijn duizenden hoofden [*Viṣṇu*'s slangenbed] die bekend staat onder de naam *Saṅkarṣaṇa* [de Heer Zijn eerste volkomen expansie]. (26) Het valse ego, het ik geïdentificeerd met de materie, kan aldus [overeenkomstig de drie *guṇa*'s] worden gekenschetst als zowel degene die handelt, het instrument waarmee gehandeld wordt [het lichaam] als het effect van de

handelingen [of dat wat er tot stand gebracht werd]. Ook kan men in dat verband spreken van het ego als zijnde sereen, actief of traag. (27) Met de transformatie [van het ego in drie vormen] ontwikkelde zich [in goedheid] uit de emoties ervan het principe van de geest, waarvan de gedachten en bespiegelingen aanleiding geven tot verlangens. (28) De naam van dat principe is *Aniruddha*, Hij [de persoonlijke expansie van de geest van *Vāsudeva*] die bekend staat als de heerser over de zinnen. Hij is zo blauw als een lotus in de herfst en wordt alleen geleidelijk aan gerealiseerd door de yogi's. (29) Vanuit de schittering van het licht van de transformatie deed zich het principe van de intelligentie [de expansie van de Heer genaamd *Pradyumna*] voor, o deugdzaam dame, om ondersteuning te verlenen aan het zintuiglijk constateren van de voorwerpen die er waar te nemen zijn [zie ook S.B. 1.5: 37]. (30) Twijfel, misverstaan, het juiste begrip, geheugen en slaap zijn de woorden die men bezigt voor de verschillende kenmerken van de functies van de intelligentie.

(31) **Van** de krachtwerking [de passie] van het ego zijn er de zinnen om tot handelen te komen en de zinnen om kennis te verwerven. De zinnen van handelen berusten op de vitale kracht [*prāṇa*] en de zinnen van waarnemen zijn afhankelijk van de intelligentie. (32) Er door het vermogen van de Allerhoogste Heer toe aangezet, manifesteerde zich vanuit de onwetendheid van het ego in transformatie het subtiele element van het geluid. Daarop ontwikkelde zich vanuit de ether de gehoorzin om de geluiden op te vangen. (33) Geleerde personen definiëren geluid als dat wat een materieel object aanduidt, als dat wat de aanwezigheid van een spreker verraad [die herinnert niet noodzakelijk nog langer aanwezig is] en als de subtiele vorm van de ether. (34) Wat betreft zijn werking en kenmerken wordt de ether beschreven als het element dat intern en extern ruimte biedt aan de levende wezens en het handelingsgebied vormt van de levensadem [*prāṇa*], de zinnen en de geest. (35) Vanuit de ether ontwikkelde, vanuit de subtiliteit van het geluid, het subtiele element van de aanraking zich onder de transformerende impuls van de tijd. Aldus treft men de lucht aan, het zinsorgaan ervoor en de feitelijke waarneming met die tastzin. (36) Zachtheid en hardheid, alsmede

koude en hitte zijn van dit subtiele element van de aanraking de onderscheiden kenmerken in het zinnelijk ervaren van de lucht. (37) De belangrijkste kenmerken van de werking van de lucht zijn het bewegen en zich vermengen, het transporteren en bijeen brengen van stofdeeltjes en geluidsgolven en het stimuleren van al de zintuigen. (38) Vanuit het element van de lucht en het subtiele element van de aanraking, ontwikkelde zich de gedaante [die men heeft] naar lotsbeschikking. Daarin ontwikkelde zich met het vuur het gezichtsvermogen waarmee men kleur en vorm kan waarnemen.

(39) **O** deugdzame moeder, de kenmerken van het vorm-element zijn de afmeting, de kwaliteit en de individualiteit van een voorwerp. Voor vuur is dit de straling. (40) De functies van het vuur bestaan eruit te verlichten, te verteren, te verdampen, de kou te verdrijven, honger en dorst op te wekken en te zorgen voor eten en drinken. (41) Van de waargenomen vorm, die door hogerhand beschikt transformeert onder invloed van het vuur, manifesteerde zich het smaakelement waarvan er met het water de tong verscheen die de smaak waarneemt. (42) Hoewel de smaak één is, raakt ze door al de verschillende substanties verdeeld in de gewaarwording van het wrange, zoete, bittere, scherpe [zoute] en zure. (43) Het typische van water is dat het bevochtigt, coaguleert, de dorst lest, het leven in stand houdt, verfrist, zacht maakt, verkoelt en in overvloed beschikbaar is. (44) Door de transformaties die het element van de smaak door het water onderging, manifesteerde zich, zoals beschikt, de reukzin voor het waarnemen van de aroma's van de aarde. (45) De eenheid van de geur is, afhankelijk van de verhoudingen van de substanties, verdeeld in de afzonderlijke waarnemingen van het vermengd, pregnant, welriekend, mild, sterk en zurig zijn en zo meer. (46) De kenmerkende functie van de aarde is het gestalte geven aan vormen van het Allerhoogste Brahman, zoals huizen, opbergpotten etc., die de plaats vormen voor het bestaan van alles wat is afgescheiden in de ruimte. (47) De zintuiglijke functie die het individuele kenmerk van de lucht [het geluid] als haar object heeft wordt de gehoorzin genoemd en het zintuig dat de verschillende kwaliteiten van de lucht [de aanraking] als haar object heeft staat bekend als

de tastzin. (48) De zintuiglijke functie met betrekking tot het voorwerp dat zich aftekent in de specifieke kwaliteit van het vuur [ofwel de vorm] wordt het gezichtsvermogen genoemd, de functie met betrekking tot de specifieke kwaliteit van het water staat bekend als de smaakzin en de functie voor de bijzondere kwaliteit van de aarde wordt de reukzin genoemd.

(49) **U**it de aard van het gevolg van iets kan men de kenmerken van de oorzaak afleiden. Bijgevolg kan men op basis van enkel het aarde-element [als het laatst geschapen element] de specifieke eigenschappen van al de [voorgaande] elementen onderscheiden. (50) Toen [bij de aanvang van de schepping] de zeven primaire elementen [de vijf materiële elementen, het ego en de kosmische intelligentie - de *mahat-tattva*] zich nog niet hadden vermengd, ging [de Heer] de oorsprong van de schepping uitgerust met *kāla*, *karma* en *guṇa* [de tijd, de werklast en de basiskwaliteiten] het universum binnen. (51) Deze zeven principes werden toen door Hem [in de vorm van de Tijd] tot actie bewogen en in een eivorm verenigd die in een onbewuste staat verkeerde. Uit dat ei manifesteerde zich het gevierde Kosmische Wezen [of de oorspronkelijke 'gigantische' persoon, de *virāt puruṣa*]. (52) Dit ei noemt men *viśeṣa* ['de gedifferentieerde werkelijkheid']. Het is de uitwendige gedaante van Heer Hari, de Hoogste Persoonlijkheid, die zich uitstrekt als het geheel van de leefwerelden [zie S.B. 2.1: 24-37] die bestaan uit opeenvolgende lagen van water en de overige elementen, ieder tien keer zo dik als de vorige. Van buiten zijn ze omhuld door *pradhāna*, de ongedifferentieerde staat van de materie [de oerether]. (53) Uit het gouden [zonlicht van het] universele ei verrees, vanuit de wateren die Hij doordrong en waarin Hij lag, de grootsheid van God [Mahādeva] verdeeld in vele cellen [*kham*, de etherische openingen van lichtbeheersing]. (54) Het eerste dat van Hem verscheen was een mond gevolgd door het spraakorgaan. Daarop verscheen de goddelijkheid van het vuur [Vahni, de goddelijkheid die over het vuur van de spijsvertering heerst] gevolgd door de neusvleugels en de reukzin bij de levensadem in hen [*prāṇa*]. (55) Uit de reukzin manifesteerde zich de god van de lucht [Vāyu]. Toen manifesteerde zich vanuit het gezichtsvermogen van

de twee ogen de godheid van de zon [Sūrya] en kwamen [daarop] uit de gehoorzin van de twee oren de godheden heersend over de windrichtingen voort. (56) Vervolgens verscheen de huid van de universele gedaante met zijn haargroei en dergelijke, waarna de geneeskrachtige kruiden verschenen met daarop volgend de geslachtsorganen. (57) Van hen was er semen en manifesteerde zich de godheid van de wateren. Ook manifesteerde zich een anus en was er van die anus het vermogen zich te ontlasten. Daarna verscheen de [god van de] dood die de hele wereld in vrees doet leven. (58) Ook manifesteerden zich twee handen samen met het vermogen dat ze hebben en verscheen vervolgens Heer Indra ten tonele [de onafhankelijkheid]. Met daarop de manifestatie van de twee voeten, manifesteerde zich de voorwaartse beweging en verscheen ook hun Heer [Heer Viṣṇu]. (59-60) De aderen van het universele lichaam vertoonden zich samen met het erbij geproduceerde bloed. Daarmee verschenen de rivieren en manifesteerde zich een maag waarmee zich honger en dorst voordoet. Na hen verschenen de oceaan en het hart van de universele gedaante. Uit het hart manifesteerde zich toen het denken. (61) Vanuit het denken werd de maan [Candra] zichtbaar. De intelligentie verscheen toen en daaruit manifesteerde zich de Heer van de spraak [Brahmā]. Vervolgens was er het valse ego van het zich identificeren met de materie samen met de verschijning van Rudra [Śiva]. Vanuit de rede die zich toen voordeed was er de godheid die heerst over het bewustzijn [Vāsudeva].

(62) **Al** deze godheden die zich manifesteerden waren geenszins in staat de Oorspronkelijke Persoon tot leven te wekken. Daarom gingen ze, de een na de ander, weer terug naar de bron van hun bestaan [hun 'openingen'] om Hem wakker te maken. (63) De god van het vuur van de spijsvertering ging de mond weer binnen, maar mislukte erin Hem te wekken. De god van de wind ging terug naar de reukzin van de neusgaten, maar kon Hem niet wakker krijgen. (64) De zonnegod ging Zijn twee ogen binnen met het gezichtsvermogen maar kon de Grote Persoon niet op de been helpen en zo konden ook de goden van de windrichtingen Zijn Grote Gedaante niet doen opstaan. (65) De goden van de huid met zijn begroeiing en zegen

aan kruiden konden Hem niet opwekken en ook slaagde de god van de wateren er niet in om de Grote Persoon in beweging te krijgen met de voortplanting uitgevoerd door de geslachtsorganen. (66) De god van de dood kon via het orgaan van de ontlasting, de anus, Hem niet in gang krijgen en zelfs de twee handen van Heer Indra met hun vermogen tot manipuleren konden de Grote Gedaante niet tot leven wekken. (67) Viṣṇu, die met de macht van de vooruitgang Zijn twee voeten binnenging, was niet in staat de Grootheid van het Geheel tot actie te bewegen en ook was de goddelijke stroom van de rivieren, die naar Zijn bloedvaten terugkeerden met het bloed en het vermogen van de circulatie, niet in staat de Gigantische Gedaante in beweging te krijgen. (68) De oceaan, die Zijn buik inging met honger en dorst, kon de Grote Persoon niet in gang zetten en de maangod, die met de geest het hart inging, slaagde er ook niet in de Grote Gedaante te wekken. (69) Ook Brahmā ging Zijn hart binnen met de intelligentie, maar wakte de Grootheid niet op. En Heer Śiva, die het ego naar Zijn hart stuurde, was er ook niet toe in staat het geheel van de Puruṣa te doen opstaan. (70) Maar, toen de godheid die over het bewustzijn heerst met de rede het hart binnenging als de kenner van het veld, rees op dat moment het Kosmisch Wezen op uit de causale wateren. (71) Het is als met een slapende man, waarvan de levensadem, de handelende en kennende zinnen, het denken en het begrijpen, hem uit eigen beweging niet in gang kunnen zetten zonder dat Hij aanwezig is. (72) Iemand die aan yoga doet moet daarom, met behulp van geestelijke kennis, onthechting en toewijding, gewetensvol de notie overwegen van Hem als de Superziel die vanbinnen aanwezig is.'

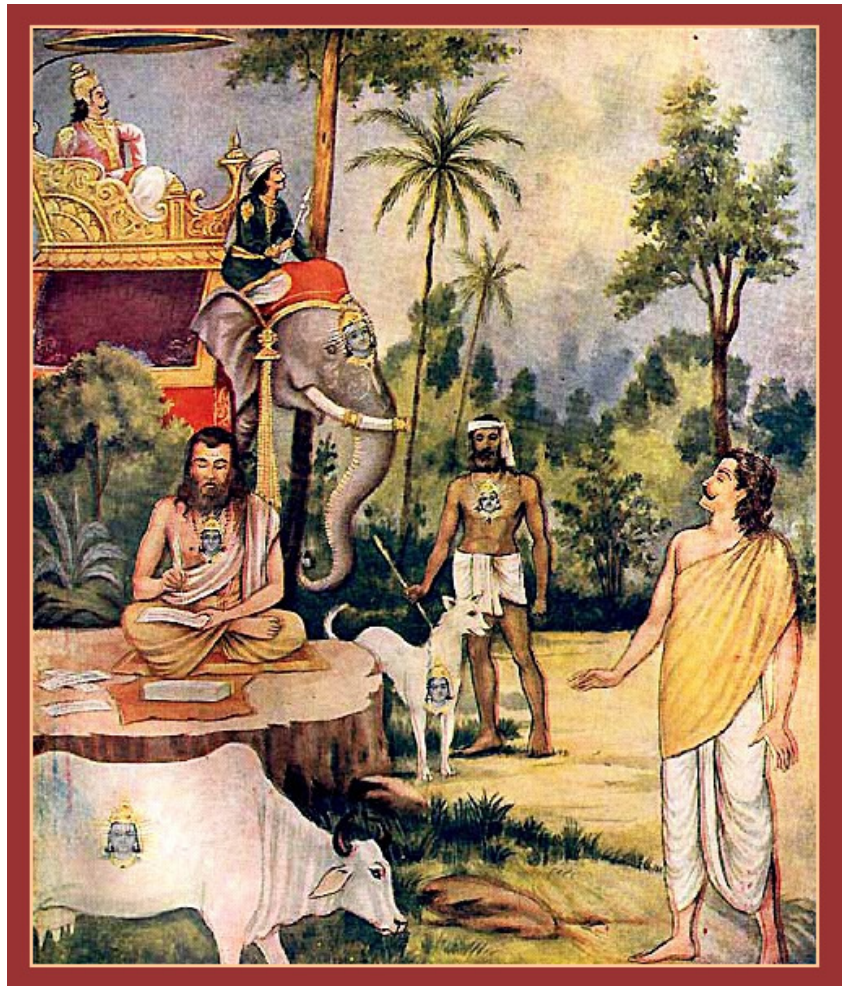
Hoofdstuk 27

Bevrijding uit de Valsheid

(1) **De** Allerhoogste Heer [Kapila] zei: 'Hoewel het levend wezen zich ophoudt in een materieel lichaam, staat het niet onder de invloed van de materiële basiskwaliteiten als het geen eigendom claimt en aldus niet onderhevig is aan verandering, net zoals de zon niet beïnvloed wordt door zijn

weerspiegeling in water. (2) Maar als ditzelfde levende wezen zich verliest in vals ego en aldus beheerst wordt door de geaardheden van de materiële natuur, is de individuele ziel begoocheld en denkt hij: 'Ik ben degene die handelt.' (3) Vanwege de verkeerde handelingen die voortvloeien uit een dergelijke omgang met de materiële natuur, ondergaat hij aldus in onvrede verkerend, hulpeloos het zich herhalen van geboorte en dood met geboorten uit verschillende baarmoeders [of levensvormen] afhankelijk van het feit of hij een goed of een slecht leven leidde, dan wel een combinatie van die twee. (4) Als was hij in een nachtmerrie beland waarin wat zich afspeelt niet werkelijk bestaat, komt er voor het levende wezen dat zich [enkel] bezint op wat zich voordoet aan zijn zinnen geen einde aan het geconditioneerde bestaan [van illusie]. (5) Daarom moet de geest, die hecht aan materiële genoegens, consequent, vrij van gehechtheid, op het pad van de bhakti-yoga geleidelijk aan onder controle worden gebracht. (6) Beginnende met *yama* [de grote gelofte van de yoga van geweldloosheid, waarheid, niet stellen, celibaat en een afwezigheid van bezitsdrang in de discipline van onthechting], moet men de verschillende vormen van yoga beoefenen en, vervuld van geloof, zuivere toewijding voor Mij ontwikkelen door naar Mijn verhalen te luisteren. (7) Daarin moet men vrij zijn van vijandigheid en alle levende wezens met gelijke blik bezien, geen intieme betrekkingen onderhouden en celibatair zijn*, vrij van geklets zijn en de resultaten van zijn handelen opdragen. (8) Men behoort tevreden te zijn met wat vanzelf op je afkomt, weinig te eten, bedachtzaam te leven in afzondering en vreedzaam, aardig, meedogend en zelfgerealiseerd te zijn. (9) In relaties met anderen en met zijn eigen lichaam moet men niet zozeer het lichamenlijk begrip van het leven volgen, maar meer vanuit de spiri-

tuele kennis acht slaan op de feitelijke waarheid van de materie en de persoon [tezamen]. (10) Men moet de stadia van bewustzijn [van het slapen, dromen en de diepe slaap] transcenderen en zich verre houden van andere levensopvattingen. Aldus behoort men met een gezuiverd intellect zijn ware zelf vanbinnen, de ziel van je realisatie, zo helder voor ogen te hebben als de zon [vanbuiten]. (11) Men moet komen tot de realisatie van de bovenzinnelijke ondersteuning van de materiële kwestie [de Opperziel] die zich manifesteert als een reflectie in het onware, die er is als een oog voor de illusoire aard van de materie dat alles doordringt zonder weerga. (12) Het is als met de zon die je kan zien als een weerspiegeling in het water of op een muur, maar in feite aan de hemel staat. (13) De waarheid van de ziener openbaart zich aldus als een weerspiegeling van het Absolute in de drievoudige aard van het materieel geï-

dentificeerde ego dat bestaat uit het lichaam, de zinnen en de geest. (14) Iemand die zich in deze materiële wereld valselijk verenigt met de materiële elementen, de voorwerpen van het materieel genoeg, de materiële zinnen, de geest, de intelligentie enzovoorts, bevindt zich in een slaaptoestand, maar eenmaal ontwaakt [in de toewijding van de yoga] is hij bevrijd van het valse ego. (15) Ook al is men niet verloren, toch denkt men [als men geestelijk ontwaakt, aanvankelijk] ten onrechte dat men verloren is, omdat men, net als iemand die van streek is omdat hij zijn rijkdom kwijt is, zich als de stille getuige bewust is van de teloorgang van zijn valse ego. (16) Als hij tot begrip hiervan komt realiseert zo'n persoon, bekend met de situatie die hij aanvaardde onder de heerschappij van het valse ego, zich [de genade van] de oorspronkelijke positie van zijn ware zelf, zijn oorspronkelijke individualiteit [*svarûpa*].'

(17) **Devahûti** zei: 'Beste brahmaan, is het niet zo dat de materiële natuur de ziel nooit los zal laten daar de twee voor altijd tot elkaar zijn veroordeeld, o Allerbeste? (18) Zoals er geen aroma zonder aarde kan zijn en smaak niet los van water kan bestaan, kan er geen sprake zijn van een intelligentie onafhankelijk van bewustzijn. (19) Hoe kan een ziel dan vrij zijn van de materiële natuur? De ziel, die passief toeziet, wordt door de basis-kwaliteiten van de materie toch tot handelingen gedwongen? (20) De grote angst, die men uit de weg kan gaan door zich te bezinnen op de grondbeginselen, houdt niet op omdat de oorzaak ervan zich steeds weer aandient.'

(21) **De Opperheer** zei: '[Men zal die vrijheid realiseren] als men, met een zuivere geest ernst met Mij makend en trouw luisterend naar Mijn verhalen in toegewijde dienst, zijn plicht weet te doen zonder de vruchten te begeren. (22) Met behulp van de spirituele kennis raakt men, met de Absolute Waarheid voor ogen, door de yoga sterk verbonden in de boetedoening, onthecht en stevig verankerd, verzonken in de ziel. (23) Gebonden aan de materiële natuur wordt een levend wezen dag na dag verteerd, zoals brandhout door vuur, geleidelijk aan verdwijnend. (24) [Maar] met de schade die hij ondervindt van zijn afhankelijkheid inziend dat het verkeerd is steeds te willen genie-

ten, staat hij, met het [aldus] opgeven van zinsgenoegens, sterk in zijn eigen heerlijkheid. (25) De vele ongunstige zaken waarvan iemand in zijn slaap kan dromen, zullen hem geenszins imponderen als hij eenmaal wakker is. (26) Zo ook kent iemand, die zich altijd verheugt in de ziel en zijn geest richt op Mij, de Absolute Waarheid en heeft aldus van de materiële natuur niets te vrezen. (27) Als een wijs iemand aldus voor vele jaren en vele geboorten bezig is met zelfverwerkelijking, zal hij een afkeer ontwikkelen voor [het genieten van] wat dan ook, tot aan de hemel van de schepper [*brahmaloka*] toe. (28-29) Iemand Mij toegewijd die onder Mijn hoede om zijn intelligentie op te wekken, bij Mijn onbegrensde genade, gaat voor het uiteindelijke doel van zijn bestaan dat bekend staat als *kaivalya* [verlichting, emancipatie, zaligheid], zal in dit leven spoedig een stabiel zelfbewustzijn bereiken en vrij van twijfels zijn. De yogi die vertrok naar dat hemelverblijf zal, nadat hij zowel het subtiële als het grofstoffelijke lichaam achter zich heeft gelaten, nooit weer terugkeren. (30) Als de aandacht van de vervolmaakte yogi verder niet uitgaat naar de speciale verworvenheden van de yoga om de materiële begoocheling te beheersen, Mijn beste moeder, dan zal, als hij geen ander doel voor ogen heeft, zijn vorderen in Mijn richting geen grenzen kennen, omdat de macht van de dood dan wegvalt.'

*: Swami A.C. Bhaktivedanta Prabhupāda zegt in zijn commentaar hier dat intimiteit betrekking heeft op intimiteit met niet-toegewijden en dat celibaat niet een bescheiden seksueel leven uitsluit: '*Aprasaṅgataḥ* means “not to be in intimate touch with everyone.” ‘... ‘A devotee should observe the vow of celibacy. Celibacy does not necessitate that one be absolutely free from sex life; satisfaction with one’s wife is permitted also under the vow of celibacy.'

Hoofdstuk 28

Kapila's Instructies over de Uitvoeringspraktijk

(1) **De Allerhoogste Heer** zei: 'O dochter van de koning, Ik zal nu de kenmerken van het yogasys-

teem beschrijven dat middels de regulerende be-ginselen [de inperking van] de geest op het oog heeft zodat men vreugdevol het pad van de Absolute Waarheid kan bewandelen. (2) Men behoort zo goed mogelijk zijn plicht te doen en dat wat die plichtsbetrachting in de weg staat te vermijden. Men dient genoeg te nemen met wat de Heer je doet toekomen en de voeten van een zelfgerealiseerde ziel [de geestelijk leraar] te vereren. (3) Men moet afzien van burgerlijke [materialistische] praktijken en behagen scheppen in een plichtsvervulling die leidt tot bevrijding. Zo ook moet men weinig en zuiver [vegetarisch] voedsel tot zich nemen, steeds in afzondering leven en de vrede van dienst zijn. (4) Geweldloos, waarheidlievend, zonder valse toe-eigening en niet meer bezittend dan men nodig heeft, behoort men celibatair, boetvaardig en rein met het bestuderen van de Veda's respect te oefenen voor de verschijning van de Oorspronkelijke Persoonlijkheid. (5) Stille in acht nemend en stabiliteit bereikend in de beheersing van yogahoudingen en de ademhaling, moet men zich geleidelijk aan terugtrekken van de voorwerpen van de zintuigen en de geest op het hart richten. (6) Men raakt in zichzelf verzonken [of in *samādhi*] door de geest en *prāṇa* te fixeren op één van de [zes] cakras [of energieknopen*] dan wel door zich te concentreren op het spel en vermaak van [de Heer van] Vaikunṭha. (7) Met deze en andere [yoga]methoden intelligent aandachtig te-werkgaand en de adem beheersend, dient men de geest, die besmet raakt door materiële genoegens, geleidelijk aan te onderwerpen. (8) Met het beheersen van de yoga *āsana*'s moet men dit doen door op een gewijde plek voor een zitplaats te zorgen en daar rechtop te gaan zitten in een gemakkelijke houding. (9) Om ervoor te zorgen dat de geest tot rust komt en niet afgeleid raakt, moet men de doorstroming van de levensadem of de *prāṇa* mogelijk maken door in te ademen, de adem vast te houden en weer uit te ademen - of het omgekeerde te doen. (10) De geest van de yogi die van een dergelijke zelfbeheersing is, is snel vrij van verstoringen, precies zoals goud dat, in het vuur geplaatst en met lucht aangewakkerd, snel bevrijd raakt van onzuiverheden. (11) Middels adembeheersing [*prāṇāyāma*] verdrijft men onzuiverheden, door zich naar binnen te richten [*pratyāhāra*] neemt het materieel gemotiveerde denken

af, door de geest te concentreren [*dhāraṇā*] overwint men de zonde en door meditatie [*dhyāna*] stijgt men uit boven de macht van de basiskwaliteiten van de natuur.

(12) Als de geest gezuiverd is en beheerst wordt door de yogapraktijk, behoort men, terwijl men kijkt naar het puntje van zijn neus, te mediteren op het doel van de Allerhoogste Heer [*kāṣṭhā*, Zijn gedaante en tijdmaat in de vorm van b.v. een mechanische of een waterklok gefixeerd op het hoogste punt van de zon met de verdeling van de tijd overeenkomstig het Bhāgavatam]. (13) Met Zijn knots, schelphoorn en werpschijf in Zijn handen, Zijn rood doorlopen ogen die eruitzien als de binnenkant van een lotus en de donkere huidskleur gelijk aan die van de bloembladen van een blauwe lotus, heeft Hij een opgewekte, lotusgelijke ge-laaitsuitdrukking. (14) Gekleed in zijden kleding zo geel als de meeldraden van een lotus, draagt Hij het Śrīvatsateken [een paar witte haren] op Zijn borst en draagt Hij het schitterende Kaustubhajuweel om Zijn nek. (15-16) Er is een slinger van woudbloemen zoemend van de dronken bijen, een halsketting van onschatbare waarde, alsmede armbanden, een kroon, polsbanden, enkelbanden en een gordel van de fijnste kwaliteit om Zijn middel. Hij die zetelt in de lotus van het hart is hoogst bekoorlijk om te zien, een lust voor het oog die van een sereniteit is die vreugde schept in de geest en het hart. (17) Hij is altijd zeer mooi om te zien, aanbiddelijk voor alle mensen overal, zo jeugdige als een jongen en begerig Zijn zegen te schenken aan degenen die Hem dienen. (18) Zijn roem die bijdraagt tot de goede naam van de toegewijden is het bezingen waard. Men moet op al de ledematen van de godheid mediteren totdat de geest niet meer afdwaalt. (19) Men moet zich de goedgunstige daden voor de geest halen van het prachtige spel en vermaak van Zijn gaan, staan, zitten en liggen dan wel verblijven in het hart. (20) Hij die zijn gedachten over Hem laat gaan moet, als hij met zijn geest gericht op de ene gedaante al Zijn ledematen onderscheidt, in zijn concentratie acht slaan op ieder onderdeel van de Heer afzonderlijk [zie ook S.B. 2.2: 13]. (21) Men moet mediteren op de lotusvoeten van de Heer die gesierd zijn met de merktekens van de bliksemschicht, de drijfstock, de banier en de lotus, alsook op de in het oog sprin-

gende schitterende rode nagels met de pracht van de maansikkel die de hechte duisternis van het hart verdrijven. (22) Men moet een lange tijd op de lotusvoeten van de Heer mediteren aangezien het heilige water van de Ganges dat van Zijn voeten wegstroomt Heer Śiva zegende die het op zijn hoofd droeg. Ze werden tot een bliksemschicht die werd weggeslingerd naar de berg van zonde aanwezig in de geest van de mediteerder.

(23) Men moet in het hart mediteren op de Godin van het Fortuin, Lakṣmī, de lotusogige moeder van het gehele universum geschapen door Brahmā. Zij die met haar zorgzame vingers de onderbenen masseert van de Almachtige Heer transcendentaal aan het materiële bestaan, wordt door alle godsbewuste zielen aanbeden. (24) Dan volgen Zijn twee prachtige benen die op de schouders van Garuḍa alle energie herbergen en zich naar beneden uitstrekken met de luister van de [blauw-witte] lijnzaadbloem, met om Zijn heupen de gordel over de verfijnde gele stof. (25) Vervolgens mediteert men op de uitgestrektheid van Zijn navel, welke de bestaansgrond vormt van al de werelden die zich bevinden in Zijn onderbuik. Uit die navel ontsprong de lotus, de verblijfplaats van de zelfgeborene [Heer Brahmā] die alle bestaande

planetenstelsels omvat. Men moet mediteren op de twee uiterst delicate tepels van de Heer die als smaragden zijn in het witte licht van de parels van Zijn halsnoer. (26) De borst van de Heer van de Wijsheid waar Mahā-Lakṣmī zich ophoudt, verschaft de geest en de ogen van de mensen al het bovenzinnelijk genoeg. Men moet zijn geest ook richten op de meditatie van de hals van Hem door het hele universum bewonderd, die de

schoonheid verhoogt van het Kaustubhajuweel. (27) Men moet ook mediteren op Zijn armen, waar de heersers van het universum hun bestaan aan ontleenen en waarvan de versieringen gepolijst zijn door het ronddraaien van de berg Mandara, alsook op de oogverblindende schittering van de Sudarṣanawerpschijf [met zijn duizend spaken] en de zwaangelijke schelphoorn in de lotushand van de Heer. (28) Men moet zich de strijdknots van de Allerhoogste Heer in gedachten nemen die de naam Kaumodakī draagt

en Hem zeer dierbaar is, besmeurd als hij is met het bloed van de soldaten van de vijand. Ook moet men aandacht schenken aan de bloemenslinger die gonst van de bijen eromheen en het parelsnoer om Zijn nek dat het principe vertegenwoordigt van het zuivere levende wezen [zie B.G. 7: 7]. (29) Men moet mediteren op het lotusgelijke voorkomen van de Opperheer die Zijn verschillende gedaanten in deze wereld aannam uit mededogen voor de toegewijden en op de glinsterende, krokodilvormige oorhangers die weerspiegelen Zijn vooruitstekende neus en Zijn wangen kristalhelder belichten. (30) Vervolgens moet men aandachtig het geestes-oog richten op de gratie van Zijn gezicht dat opgesierd is met veel krullend haar en op Zijn lotusogen en dansende wenkbrauwen die een lotus omringd door bijen en een paar zwemmende vissen in

het niet doen verzinken. (31) Hij die een hart vol van toewijding heeft moet lang mediteren op de vele blikken van medeleven in Zijn ogen, want die blikken, vergezeld door de overdaad van Zijn liefdevolle, genadige glimlachen, verzachten de drie beangstigende vormen van ellende [die men zelf veroorzaakt, die door anderen wordt veroorzaakt en die door de materiële natuur wordt teweeggebracht]. (32) Op de hoogst weldadige glimlach van de Heer, die de oceaan van tranen doet opdrogen van alle mensen die in hun verdriet voor Hem bogen, moet men mediteren alsook op de welving van Zijn wenkbrauwen, daar die voor alle wijzen door Zijn inwendig, creatief vermogen werden gemanifesteerd om de god van de seksualiteit te verbijsteren. (33) Gemakkelijk te mediteren is het overdadige lachen van Zijn lippen die de pracht toont van Zijn kleine tanden die gelijk een rij jasmijnknoppen zijn. Met toewijding zijn geest verankerend moet men vol van liefde voor Hem - en met niemand anders voor ogen - op Hem mediteren, Heer Viṣṇu die Zich ophoudt in het hart.

(34) Vanwege de zuivere liefde die men aldus door toewijding heeft ontwikkeld jegens Hari, de Allerhoogste Heer, smelt iemands hart en daardoor ervaart men dan steeds hoe je de haren overeind gaan staan door het extreme genoeg en dat er een stroom van tranen is door de intense liefde. In die staat geeft het denken als [een vis] aan de haak het geleidelijk aan op. (35) Vanaf het moment dat de geest zich in de bevrijde positie bevindt, raakt hij terstond onverschillig en dooft hij uit met het loslaten van de zinsobjecten. Net als een vlam is de persoon met een dergelijke geest op dat ogenblik niet langer afgescheiden [van het 'grote vuur' van de Superziel] en ervaart hij eenheid in vrijheid van de wisselwerking van de natuurlijke geaardheden. (36) Als hij zich bevindt in zijn uiteindelijke heerlijkheid vanwege het stoppen van de op de materiële impulsen reagerende geest, ziet hij, in zijn uitstijgen boven geluk en leed, dat inderdaad de oorzaak van het plezier en de pijn gevonden wordt in de onwetendheid van het zich in ego valselijk identificeren. Daarin schreef hij aan zichzelf [de beheersing toe, ofwel dat] toe wat nu wordt gerealiseerd door de vorm en de tijdmaat [de *kāsthā* dus] van de Superziel [het gelokaliseerde aspect van de Heer]. (37) En wat betreft het li-

chaam heeft de vervolmaakte ziel er geen notie van dat die niet zou voortbestaan, zich wel zou handhaven of geboorte zou nemen, omdat hij zijn voorbestemde ware identiteit [*svarūpa*] bereikt heeft. Net zoals het is met iemand die beschonken verblind is en niet beseft of hij nu wel of geen kleren aan zijn lijf heeft. (38) En zo komt men te staan voor de activiteiten die men met het lichaam ondernam en die op gezag van Boven voortduren zolang het moet. Men bevindt zich dan als gevolg van de yoga in verzonkenheid, de bewustzijnstoestand waarin de tot zijn wezensstaat ontwaakte ziel het lichaam, dat zijn bestaan vond als in een droom, met inbegrip van zijn zinnelijkheid en 'bijproducten' niet [langer] voorop stelt [of aanbidt]. (39) Zoals men een sterfelijk mens begrijpt als zijnde verschillend van zijn zoon en zijn weelde, ongeacht zijn natuurlijke voorliefde voor hen, zo begrijpt men ook de persoon in zijn oorspronkelijke aard als verschillend van zijn lichaam, zinnen, geest en zo meer [ongeacht zijn identificatie met hen]. (40) Het is als met een vuur dat verschilt van zijn vlammen, vonken en rook, hoewel die er van nature, er zelf door voortgebracht, nauw mee verbonden zijn. (41) De elementen, de zinnen, de geest en de primaire natuur [zie 3.26: 10] van de individuele ziel, verschillen zo ook van de [innerlijke] getuige die de Allerhoogste Heer is die men kent als de spirituele volkomenheid [Brahman]. (42) Zoals men met een gelijkgezinde geest alle schepselen herkent als deel uitmakend van één en dezelfde natuur, moet men ook de ziel als aanwezig zien in al het gemanifesteerde en al het gemanifesteerde als aanwezig in de ziel. (43) Zoals het ene vuur zich manifesteert in verschillende soorten hout, zo ook kent de ene geestelijke ziel in haar positie in de materiële natuur verschillende geboorten onder verschillende natuurlijke omstandigheden. (44) Als men aldus deze eigen, moeilijk te doorgronden [begoochelende], goddelijke materiële energie, die zowel oorzaak als gevolg is, te boven is gekomen, bevindt men zich in de positie van zijn zelfverwerkelijking [in zijn *svarūpa*].¹

*: De energieknoten in het lichaam of iemands zes *cakra's* voor de meditatie worden in het Monier Williams woordenboek beschreven als gepositioneerd boven elkaar in het lichaam als: 1 de *mūlādhāra cakra* in het gebied van de pubis, 2 de

svādhiṣṭhāna cakra in het gebied van de navel, 3 de *manipūra cakra* in de holte van de maag, 4 de *anāhata cakra* aan de wortel van de neus, 5 de *viśuddha cakra* in de holte tussen de frontale voorhoofdsholten en 6 de *ājñākhyā cakra* op de top van de schedel. De verschillende functies en goden worden verondersteld aanwezig te zijn in deze holten of cirkels. Andere teksten spreken van zeven of zelfs acht *cakra*'s ietwat anders verdeeld over het lagere gebied, de plexus, het hart en de keel.

Hoofdstuk 29

De Uitleg van Heer Kapila over Toege- wijde Dienst

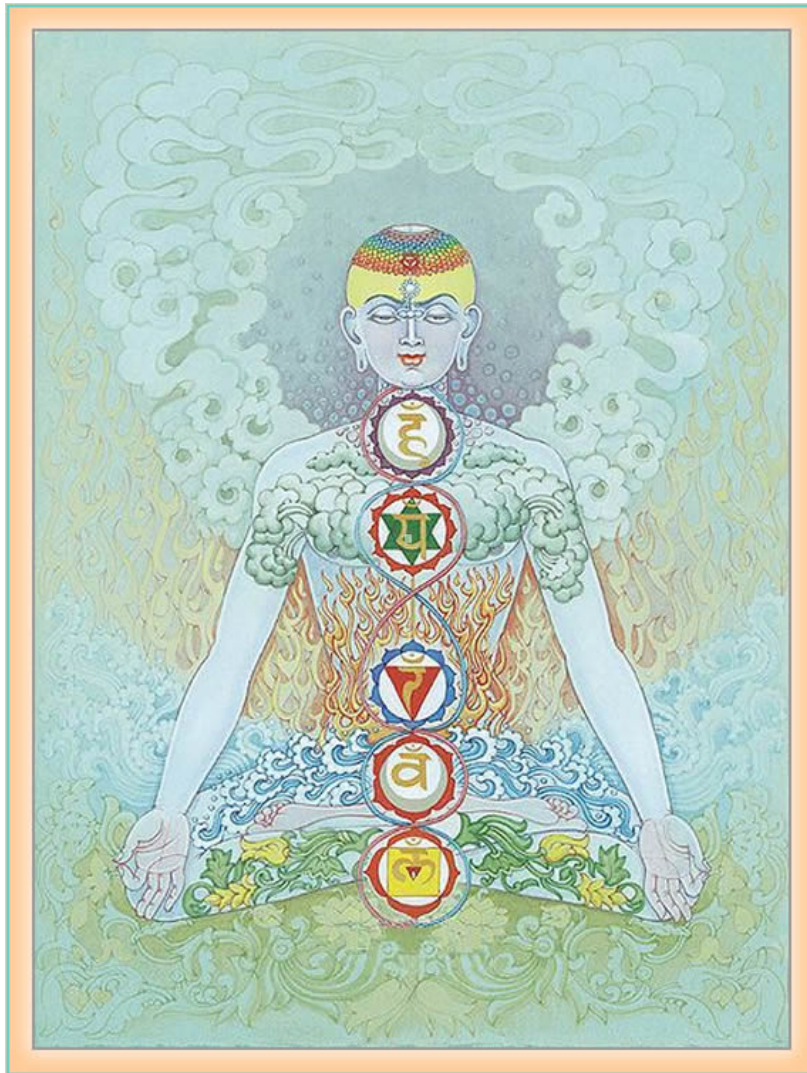
(1-2) **Devahūti** zei: 'Beste meester, Je beschreef de specifieke kenmerken van de complete werkelijkheid van de materiële en persoonlijke natuur zoals die in de analytische [Sāṅkhya]filosofie worden vermeld als zijnde de belangrijkste. Wijdt nu als-Jebliëft uit over het pad van de bhakti-yoga dat men de uiteindelijke bedoeling noemt. (3) Lieve Heer, beschrijf voor mij en de mensen in het algemeen de verschillende levensstadia en vormen van materieel bestaan, want aan de hand daarvan kan iemand volledig onthecht raken. (4) En wat kan Je zeggen over de aard van de Eeuwige Tijd, [de drijvende kracht van de natuur,] de vorm van de Allerhoogste Heer, van Jou als de heerser over alle heersers, onder wiens invloed de gewone man zich vroom gedraagt? (5) Jij bent verschenen als de zon van het yogasysteem ter wille van de levende wezens gehecht aan materiële handelingen wiens intelligentie verblind is door vals ego en die, er moe van niemand te hebben tot wie ze zich kunnen wenden, voor een lange tijd in het duister tasten.'

(6) **Maitreya** zei: 'Met waardering voor de woorden van Zijn moeder, o beste van de Kuru's, zei de grote en vriendelijke wijze tevreden en bewogen door mededogen het volgende. (7) De Allerhoogste Heer zei: 'Toewijding in de yoga zo verschillend in haar verschijningsvormen, kent vele wegen, o edele dame, manieren van doen die laten zien hoe mensen overeenkomstig hun natuurlijke

kwaliteiten hun eigen weg volgen. (8) Wat men voor Mij doet in een geest van geweld, trots en afgunst of kwaadwillig doet als een fractie, beschouwt men als handelingen in de geaardheid onwetendheid. (9) Hij die Mij sektarisch aanbidt met beeltenissen en uit is op materiële zaken, roem en weelde, verkeert in de geaardheid harts-tocht. (10) Iemand die er een alternatief gezichtspunt op nahoudt verkeert in goedheid als hij Mij aanbidt met het offeren van het resultaat van zijn handelen of als hij zich ter wille van de bovenzinnelijkheid wil bevrijden van karma [vruchtdragende handelingen]. (11-12) In geval van een onderbroken stroom van gedachten in de richting van Mij die Zich in ieders hart bevindt - zoals ook het water van de Ganges voortdurend naar de oceaan stroomt - en als men slechts oren heeft naar Mijn kwaliteiten zonder zich te verliezen in nevenmotieven, is er sprake van een vertoon van zuivere toegewijde dienst, van bhakti voor de Hoogste Persoon. (13) Zonder Mij van dienst te zijn zullen zuivere toegewijden het niet aanvaarden - zelfs niet als hen dit wordt aangeboden - om te leven op dezelfde planeet, dezelfde weelde te genieten, persoonlijke omgang te hebben, dezelfde lichaamskenmerken te hebben of verenigd te zijn in eenheid [de vijf vormen van bevrijding genaamd *sālokya*, *sārṣṭi*, *sāmīpya*, *sārūpya* en *ekatva* of *sāyujya*]. (14) Als men door middel van deze bhakti-yoga - die het hoogste platform wordt genoemd - erin slaagt om de drie geaardheden van de natuur de baas te zijn zoals Ik dat heb uitgelegd, bereikt men Mijn bovenzinnelijke natuur. (15) Als men z'n plicht doet zonder gehechtheid aan de resultaten is men sterker [in zijn yoga] en als men zonder onnodig geweld [zonder vlees te eten b.v.] regelmatig is in het doen van zijn yoga-oefeningen zal men het geluk vinden. (16) In contact staand [met het ritueel] van het zien, respecteren, opdragen van mantra's en het positief benaderen van Mijn goedgunstigheid en verblijf, en over Mij nadenkend als zijnde aanwezig in alle levende wezens, is men van onthechting met de geaardheid goedheid. (17-19) Middels zinsbeheersing en de juiste regulering [in *yama* en *niyama*, wat men niet en wel doet in de yoga*], door het grootste respect te koesteren voor de grote zielen, door mededogend te zijn met de armen en door vriendschappelijk om te gaan met gelijkgezinden; door te ver-

nemen over spirituele zaken, door het zingen van Mijn heilige namen, door rechtdoorzee te zijn, er beschaafd gezelschap op na te houden en door geen vals ego te koesteren, raakt het bewustzijn van een persoon die met deze kwaliteiten zijn plicht doet jegens Mij volledig gezuiverd. Ongetwijfeld zal hij door enkel maar te vernemen over Mijn uitnemendheid Mij direct bereiken. (20) Zoals de reukzin het aroma opvangt dat vanaf zijn oorsprong via de lucht wordt meegevoerd, krijgt ook het bewustzijn via de yoga lucht van de Opperziel die onveranderlijk is.

(21) Een sterveling die wel Mijn beeltenis aanbidt maar geen achting heeft voor Mij, die in de vorm van de Superziel zich steeds bevindt in ieder levend wezen, is niet meer dan een meeloper. (22)

Iemand die met het aanbidden van Mijn beeltenis geen respect voor Mij heeft als de Hoogste Heerser en Superziel aanwezig in alle wezens, is in zijn onwetendheid enkel offers in de as aan het brengen. (23) Hij die Mij zijn respect betoont maar afgunstig is als er anderen bij zijn, leeft met zijn ingaan tegen anderen in vijandschap en zal nooit innerlijke vrede vinden. (24) O zondeloze, Ik ben er zeker niet mee behaagd als degenen die erin geslaagd zijn Mij in de vorm van Mijn beeltenis met alles wat erbij hoort te aanbidden, geen respect hebben voor andere levende wezens. (25) Men moet de beeltenis van Mij, de Heer, aanbidden en zo meer, zolang men op zijn voordeel uit is [karma opbouwt] en niet inziet dat Ik mij ophoudt in het eigen hart en in het hart van anderen. (26) In de vorm van de dood zal Ik angst scheppen in hen die onderscheid maken met betrekking tot het fysieke lichaam van zichzelf en anderen [zij die discrimineren naar ras of sekse]. (27) Daarom moet men, met liefdadigheid, respect en in vriendschap een ieder als zijn gelijke beschouwend, Mij gunstig stemmen, het Ene Ware Zelf aanwezig in allen.

(28) Levende wezens zijn beter ontwikkeld dan levenloze voorwerpen, beter dan bestaansvormen met levenstekenen, o gezegende, zijn bestaansvormen met een ontwikkeld bewustzijn en beter dan zij zijn degenen die hun zintuigelijke waarneming ontwikkelden. (29) Onder hen zijn zij die smaak ontwikkelden beter dan zij die [enkel] hun tastzin ontwikkelden en beter dan zij zijn degenen waarbij de reuk zich ontwikkelde. Ten opzichte van hen zijn zij weer beter die het vermogen tot horen ontwikkelden. (30) Beter dan zij zijn degenen die vormverschillen waarnemen en nog weer beter zijn zij die tanden in hun beide kaken hebben. Van hen zijn zij die meerdere ledematen hebben de betere. Onder hen zijn de vierbenigen de beter ontwikkelden en nog weer beter dan

zij zijn de tweebenigen [de menselijke wezens]. (31) Onder de mensen is een samenleving met vier klassen de betere en van die klassen zijn de brahmanen het best ontwikkeld. Onder de brahmanen is hij die kennis heeft van de Veda's de beste en van hen is degene die op de hoogte is van de bedoeling van de Veda's nog weer beter [te weten het absolute van de waarheid te kennen in drie fasen: *brahman*, *paramātmā* en *bhagavān*]. (32) Beter dan degene die weet heeft van de bedoeling van de Veda's is degene die aan alle twijfel een einde weet te maken en beter dan hij is de brahmaan die zijn vastgestelde plicht vervult. Beter dan hij is degene die daarin vrij is van wereldse gehechtheid en het allerbest ontwikkeld is hij die zijn rechten plicht niet voor zichzelf alleen doet. (33) Daarom ken Ik geen persoon die groter is dan hij die met een toegewijde geest al zijn handelingen, rijkdom en leven zonder enige terughoudendheid aan Mij heeft opgedragen en standvastig tewerk gaat zonder een ander belang te dienen. (34) Zo iemand, die de Allerhoogste Heer, de Heerser over de individuele ziel, beschouwt als binnengegaan in al deze levende wezens in de vorm van Zijn expansie van de Superziel [het *Paramātmā*], gaat daarom met achting en respect gewetensvol om met zijn medeschepselen. (35) O dochter van Manu, iemand kan de Oorspronkelijke Persoon bereiken door ieder van de twee paden van bhakti en mystieke yoga afzonderlijk te volgen die Ik heb beschreven. (36) Deze [oorspronkelijke] gedaante van de Opperheer van het Brahman [de Allerhoogste Geest] en *Paramātmā* [het gepersonaliseerde lokale aspect], is de transcendentale, etherische persoonlijkheid van de primaire werkelijkheid [*pradhāna*] de allerbelangrijkste persoon, wiens handelingen allen spiritueel zijn.

(37) De [natuurlijke] tijd, die bekend staat als de goddelijke oorzaak van de verschillende verschijningsvormen van de levende wezens, vormt de reden waarom alle levende wezens die zichzelf als afzonderlijk bestaand beschouwen, van de grootste af aan, in angst leven. (38) Hij die vanbinnenuit in al de levende wezens doordringt, ieders ondersteuning vormt en [ze dan weer] vernietigt met behulp van andere levende wezens noemt men Viṣṇu, de genietter van alle offers die de tijdfactor is, de meester van alle meesters. (39) Er is nie-

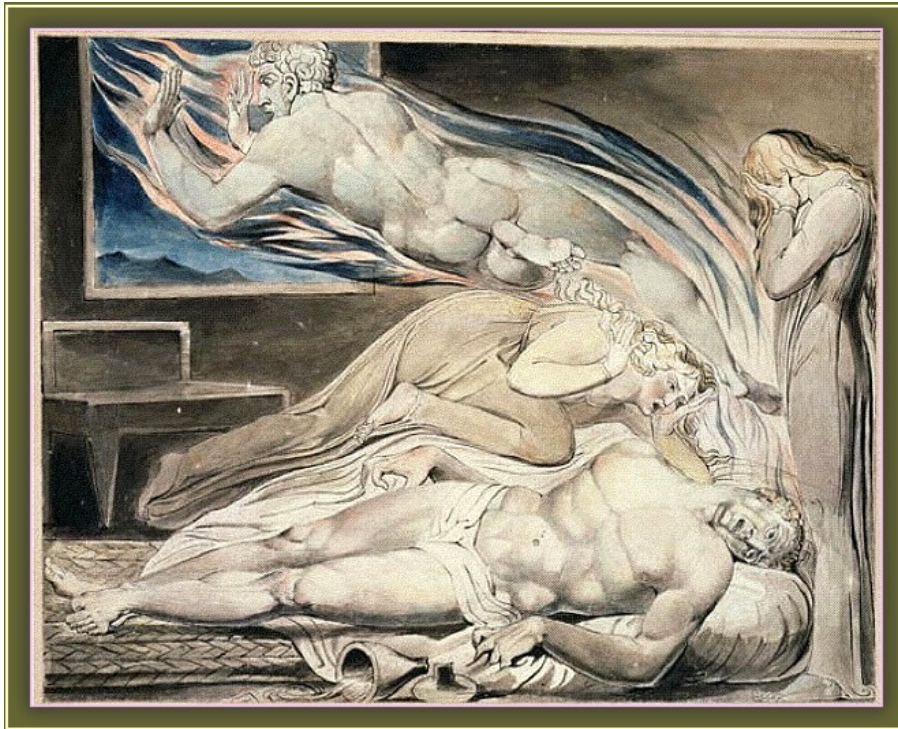
mand die Zijn voorkeur geniet, niemand is Zijn vriend of vijand. Hij draagt zorg voor hen die aandachtig zijn en van hen die onoplettend zijn is hij de vernietiger. (40-45) Hem voor wie bevreesd de wind waait en deze zon schijnt, voor wie bevreesd Indra de regens zendt en de hemellichamen aan de hemel stralen; Hem voor wie bevreesd de bomen, de klimplanten en de kruiden ieder op hun tijd bloemen dragen en vruchten voortbrengen; Hem uit angst voor wie de rivieren stromen en de oceanen niet overstromen, vanwege wie het vuur brandt en de aarde met haar bergen niet verzinkt; Hem vanwege wie de hemel lucht verschaft aan hen die ademen en onder wiens heerschappij het geheel van het universum uitdijt tot de volledige werkelijkheid [*mahat-tattva*] met haar zeven lagen [**]; Hem uit vrees voor wie de goden van de schepping en zo meer, die zorg dragen voor de basiskwaliteiten van de natuur, in deze wereld hun functies uitoefenen naar gelang de *yuga's* [zie 3.11] en onder wiens gezag al dit levende en levenloze staat; die oneindige, uiteindelijke heerser van de Tijd die zijn begin niet kent, is de onveranderlijke Schepper die mensen vormt uit mensen en met de dood een einde maakt aan de heerschappij van de dood.'

*: Naast de *yama*, de gelofte van de yoga over wat men niet moet doen zoals vermeld in 3.27: 6, bestaat de regulering van de discipline over wat men wel moet doen in *niyama* uit: innerlijke en uiterlijke reinheid, tevredenheid, boetvaardigheid, de studie van heilige geschriften en zich inzetten voor de Godspersoon. Zie ook Patañjali's *Yoga-sūtra's* II: 32.

** : De zeven *kośa's* - vijf stuks uitgebreid met soms twee extra - of ook zeven *dvīpa's* met hun bewustzijnsniveau's op het vlak van het fysieke, vitale, psychologische, intellectuele, gelukzalige, zelfbewuste en ware zelf.

Hoofdstuk 30

Heer Kapila Beschrijft de Nadelige Gevolgen van Vruchtdragende Handelingen

(1) **Kapila** zei: 'Zoals een wolkenmassa geen weet heeft van de kracht van de wind, heeft ook een persoon geen weet van de kracht van deze tijdfactor, ook al wordt hij er door geconditioneerd. (2) Welke goederen men ook met moeite vergaarde voor zijn levensgeluk worden door de Opperheer [in de vorm van de Tijd] vernietigd en daarover treurt dan de persoon. (3) In zijn onwetendheid denkt hij dwaas dat het tijdelijke van zijn huis, zijn land en zijn weelde voor het heil van zijn lichaam, iets van blijvende waarde is. (4) Het levend wezen dat zijn bevrediging vindt in dit wereldse bestaan, zal ongeacht zijn verworven geboorte, ermee in overeenstemming verkeren. (5) Zelfs als iemand fysiek in de hel verkeert wenst hij, die in feite wordt misleid door het goddelijk begoochelend vermogen van de materie, het niet zijn helse genoegens op te geven. (6) Met zijn lichaam, huwelijkspartner, kinderen, thuis, dieren, weelde en vriendschappen diep geworteld in zijn hart, beschouwt hij zichzelf een groot succes. (7) Geplaagd door zorgen over het onderhouden van zijn dierbare familieleden, voelt hij zich nooit op z'n gemak en gedraagt hij zich met een slechte geest als een dwaas. (8) Met zijn hart en zinnen bekoord door een vrouw die hij privé treft en door het ver-

toon van de lieve woordjes van zijn kinderen, verkeert hij in de greep van de valsheid van de illusoire wereld [van het houden van tijdelijke zaken voor iets eeuwig]. (9) Verwikkeld in de zogenaamde verplichtingen van zijn gezinsleven - die de oorzaak vormen van allerlei soorten van ellende -, heeft hij het er druk mee deze misère zorgvuldig te bestrijden en denkt hij dat hem dat als huishouder gelukkig zal maken. (10) Terwijl hij er zelf maar weinig van te eten krijgt, onderhoudt hij zijn familie met behulp van de weelde die hij links en rechts met veel geweld [en

slachtoffers] vergaarde, en daar gaat hij dan zelf [uiteindelijk] onderdoor. (11) Als hij, ondanks herhaalde pogingen, mislukt in zijn beroepsmatige bezigheden, zal hij, gedreven door begeerte, [afgunstig] de weelde van anderen verlangen en aldus in moeilijkheden komen. (12) Niet langer in staat zijn gezin te onderhouden, verzucht de ongelukkige man, verstoken van schoonheid en weelde, dan met een verbijsterde geest vol van verdriet over alles wat hij tevergeefs probeerde.

(13) **Er** aldus niet toe in staat zijn vrouw enzovoorts te ondersteunen, geniet hij niet meer het respect dat hij voordien genoot, net zoals een oude os niet meer gerespecteerd wordt door zijn boer. (14) Ondanks dat hij wordt gevoed door hen die hij ooit zelf onderhield, ontwikkelt hij geen afkeer [van het gezinsleven] terwijl hij, krom groeiend van de ouderdom, thuis zijn dood afwacht. (15) Zich daar ophoudend eet hij, als een huishond, wat hem achteloos wordt voorgezet, krijgt hij last van zijn spijsvertering en eet en doet hij nog maar weinig. (16) Door de druk vanbinnenuit puijen zijn ogen uit, hoest hij hard vanwege zijn met slijm verstopte luchtpijp en haalt hij met moeite adem, alleen nog maar 'uche uche' zeggend. (17) Neerliggend temidden van zijn treurende vrienden

en verwanten is hij, hoewel ertoe aangezet, met de strop van de tijd om zijn nek, niet in staat te reageren op wat hem gezegd wordt. (18) Aldus geeft hij, die in beslag werd genomen door het onderhouden van zijn gezin en zijn zinnen niet onder controle had, in grote pijn de geest, met zijn verwanten in tranen. (19) Getuige van de komst van de boodschappers van de dood met hun verschrikkelijke ogen vol van wraak, laat hij, met de schrik om het hart, zijn ontlasting en urine lopen. (20) Gelijk de soldaten van de koning immobiliseren ze zijn lichaam door hem voor straf met touwen vast te binden, waarna ze hem als een misdadiger bij zijn nek met geweld over een grote afstand meeslepen. (21) Innerlijk gebroken vanwege hun bedreigende aanwezigheid, staat hij verbouwereerd te trillen op zijn benen en wordt hij gebeten door honden terwijl hij zich, in zijn ontzetting, zijn zonden herinnert. (22) Geplaagd door honger, dorst en de straling van verschroeide bosbranden en winden op hete en zanderige wegen, voelt hij hoe hij pijnlijk met een zweep op de rug wordt geslagen, terwijl hij, niet in staat zich te bewegen, geen toevlucht of water kan vinden. (23) Nu en dan valt hij, raakt hij vermoeid en verliest hij zijn bewustzijn, om dan weer wakker te schrikken op het pad van zijn ellende waar hij spoedig voor de eeuwige heerser van de dood wordt geleid [Yamarāja]. (24) In enkele ogenblikken ziet hij zijn hele leven aan zich voorbijtrekken [hij legt een afstand van 'negenennegentigduizend *yojana's*' af] en krijgt vervolgens de straf die hij verdient. (25) Met zijn ledematen bedolven onder brandhout wordt hij gecremeerd of ziet hij soms hoe hij zijn eigen vlees opeet of dat dat door andere schepselen wordt gedaan. (26) Hij is er dan getuige van hoe op zijn laatste rustplaats honden zijn ingewanden uit zijn lijf trekken en tot zijn afschuw slangen, schorpioenen en steekvliegen hem belagen. (27) Zijn ledematen worden de een na de ander van hem gescheiden door grote en kleine dieren die hem uiteenscheuren, van grote hoogten neerwerpen of hem onder water of in holen sleuren. (28) Vanwege de [ongereguleerde seksuele] omgang die men er op nahoudt moet men, of men nu een man of een vrouw is, daar de terugslag van ondergaan in de vorm van helse staten van woede, zelfvernietiging en begoocheling [*tāmisra*, *andha-tāmisra* en *raurava* en dergelijke, zie 5.26].

(29) Omdat men ook helse terugslagen kan waarnemen in deze wereld, o moeder, spreekt men hier van zowel de hemel als de hel. (30) Hij die aldus [in begeerte, gehechtheid en ontrouw] zorg droeg voor zijn gezin of enkel maar leefde voor zijn maag, zal met het achter zich laten van deze wereld in het leven hierna daarvan de gevolgen voor zichzelf en zijn familie onder ogen moeten zien. (31) Na het achterlaten van zijn huidige voertuig van de tijd zal hij moederziel alleen de duisternis ingaan en de prijs betalen voor het leed dat hij uit eigenbelang berokkende in zijn afgunst op het geluk van anderen. (32) Het is bij God beschikt dat een man die zijn gezin onderhield de helse terugslag moet ondergaan van zijn slinkse daden en moet lijden gelijk iemand die al zijn weelde is kwijtgeraakt. (33) Als een persoon in zijn ijver zijn gezin te onderhouden simpelweg goddeloos tewerk gaat, stevent hij af op de donkerste regionen van de zelfvernietiging [*andha-tāmisra*]. (34) Nadat hij, vanaf de laagste positie [van een dierlijk leven] voorafgaande aan een menselijke geboorte, in de juiste volgorde al de terugslagen en zo meer heeft ondergaan, mag hij, gezuiverd, hier weer terugkeren.'

Hoofdstuk 31

Heer Kapila's Instructies over de Omzwingingen van de Levende Wezens

De Allerhoogste Heer zei: 'Als gevolg van zijn karma gaat het levende wezen, onder leiding van de Heer, middels het zaaddeeltje van een man de baarmoeder van een vrouw binnen om daar te verblijven voor het verkrijgen van een lichaam. (2) In de eerste nacht versmelt de zaadcel met de eicel, met de vijfde nacht is er een blaasje en in ongeveer tien dagen is het daarna als een pruim, een klompje vlees of een ei. (3) Binnen een maand verschijnt er een hoofd en binnen twee maanden vormen zich ledematen zoals de armen en de voeten. De nagels, [het begin van] haar, beenderen, huid, voortplantingsorganen en de lichaamsopeningen verschijnen binnen drie maanden. (4) In ongeveer vier maanden scheiden de zeven ingrediënten van het lichaam zich [de lichaamssappen en

andere elementen], in vijf maanden doen zich gevoelens voor als honger en dorst en in zes maanden begint de foetus zich naar rechts te bewegen in het vruchtvlies [jongetjes naar rechts, meisjes naar links zo wordt beweerd]. (5) Van de voeding en het vocht onttrokken aan de moeder, groeit het lichaam van de foetus die zich ophoudt in die onmogelijke holte waar [in de buurt] ontlasting en urine een broedplaats voor bacteriën vormen. (6) Voortdurend smachtend naar voeding, wordt het, kwetsbaar als het is, geplaagd door onzuiverheden ['wormen'] en heeft het, zich daar ophoudend, over zijn hele lichaam aldus zeer te lijden terwijl het telkens weer afglijdt in een onbewuste staat. (7) Het voelt het bovenmatig bittere, hete, sterke, zoute, droge, zure etc. van het voedsel gegeten door de moeder in alle lichaamsdelen en daardoor lijdt het pijn. (8) Omsloten door het vruchtvlies ligt het

aldaar omringd door de ingewanden, met een gekromde nek en rug met het hoofd gebogen in de buik. (9) Als een vogel in een kooi die geen bewegingsvrijheid heeft, herinnert het - als het geluk heeft - zich nog wat er zich allemaal heeft afgespeeld in de afgelopen honderden levens. Zich zo'n lange geschiedenis heugend, zal het verzuchten, want hoe kan het zo geestelijke rust vinden? (10) Het is vanaf de zevende maand begiftigd met bewustzijn, maar wordt, niet in staat daar nog veel langer te verblijven, tegelijkertijd door de druk van de baarmoeder naar beneden gedrongen, precies als de worm die uit dezelfde buik afkomstig is.

(11) Het bange levende wezen gebonden aan zijn zeven ingrediënten [nagels, huid, vet, vlees, bloed, gebeente, merg], doet dan, met gevouwen handen en haperende woorden, in gebed een beroep op de Heer die het in de baarmoeder plaatste. (12) De menselijke ziel zegt: 'Moge Hij me beschermen die het hele universum beschermt en met Zijn aannemen van verschillende gedaanten deze aarde met Zijn lotusvoeten betreedt. Laat me mijn

toevlucht zoeken bij die bescherming die mijn angsten zal wegnemen, bij Hem die vond dat ik deze onware omstandigheid verdiende. (13) Ik, de zuivere ziel overdekt door het grofstoffelijke dat bestaat uit de elementen, de zinnen en het denken, ben in deze staat van begoocheling [*māyā*] beland als gevolg van mijn gebondenheid aan mijn activiteiten. Laat me mijn eerbetuigingen brengen opdat ik vast mag houden aan de volledig zuivere Onveranderlijke Ene van onbegrensde kennis die Zich ophoudt in het hart van de boetvaardige. (14) Afgescheiden als ik ben vanwege de overdekking van dit materiële lichaam dat werd gevormd uit de vijf elementen en zich baseert op zintuigen, materiële voorkeuren [*guṇa*'s], belangen en vereenzelviging, bied ik U mijn eerbetuigingen, U, de Allerhoogste Persoon verheven boven de materiële natuur en haar levende wezens, U, wiens heerlijk-

heden niet verhuld worden door een materieel lichaam. (15) Door de begoochelende kwaliteit van Uw uiterlijke verschijning heeft dit lichaam, dat door de natuurlijke geaardheden en zijn karma eraan gebonden is rond te dolen op het pad van herhaalde geboorte en dood, aanzienlijk te lijden met een telkens weer bedorven geheugen. Moge deze ziel tot het besef komen van zijn ware aard. Hoe zou men Uw goddelijke genade nu anders kunnen vinden? (16) Wat anders dan Uw Goddelijkheid, die zich als een deelaspect [het Paramātmā] ophoudt in zowel het levende als het levenloze, zou ons de kennis verschaffen van de drievoudigheid van de Tijd, van het verleden, het heden en de toekomst? Teneinde bevrijd te raken van de drievoudige misère [zoals veroorzaakt door onszelf, de natuur en door anderen] moeten wij als individuele zielen die het pad van vruchtdragende handelingen volgen ons aan die goddelijkheid overgeven. (17) Behept met een lichaam dat zich bevindt in de onderbuik van een ander lichaam, beland zijnde in een poel van bloed, ontlasting en urine en sterk geschroeid door het vuur van de spijsvertering, telt [deze individuele ziel met] dit lichaam, ernaar verlangend die plaats te verlaten, zijn maanden wanneer het ellendig als het is zal worden bevrijd, o Heer. (18) U schonk mij, [nog geen] tien maanden oud, o Heer [het licht van] Uw onvergelijkelijke, allerhoogste genade. Wat kan ik anders doen dan met gevouwen handen bidden om in reactie mijn dank te betuigen voor de onvergelijkelijke en unieke gratie van U die de toevlucht bent voor hen die ten val kwamen? (19) Dit levend wezen kan, in zijn gebondenheid aan de zeven lagen van de materie [13.29: 40-45], alleen maar begrijpen wat aangenaam en onaangenaam is. Maar door U uitgerust met een ander lichaam van zelfbeheersing binnenin mezelf, ben ik werkelijk in staat om in mij U, de oorspronkelijke persoon die de innerlijke leidraad vormt, te herkennen als zich zowel ophoudend in het hart als daarbuiten. (20) O Almachtige, hoewel ik, die leven moet met al de ellende buiten deze buik, liever niet van hier vertrek om te belanden in die valkuil, zal ik, [net als iedereen] die zich in de wereld begeeft, direct in de ban van Uw *māyā* me verstrikken in de valse vereenzelviging [van het ego] die ten grondslag ligt aan de eeuwige herhaling van geboorte en dood. (21) Daarom zal ik, de ziel welgezind en nu

niet langer van streek, mezelf weer snel uit die duisternis bevrijden door de voeten van Heer Viṣṇu in mijn hart te plaatsen en me zo te behoeven voor dit lot zoveel baarmoeders te moeten binnengaan.'

(22) **Kapila** zei: 'Aldus verlangend vanuit de baarmoeder, prijst het [nog geen] tien maanden oude levende wezen de Heer op het moment dat hij onder de druk van de baarmoeder naar beneden wordt geperst om geboorte te nemen. (23) Vanwege die druk komt het met het hoofdje naar beneden gekeerd plotseling, met de grootste moeite en beroofd van al zijn herinnering, ademloos naar buiten. (24) Als een worm op de aarde belandend beweegt het, besmeurd met bloed, zijn ledematen en huult het hardop nu het zijn wijsheid kwijt is met het bereiken van de tegenovergestelde [materiële] positie. (25) Verzorgd door de zijnen die niet snappen wat het wil, is het in omstandigheden beland die het niet verlangde en niet kan weigeren. (26) Liggend in vervuild linnen [vuile luiers e.d.] wordt het kind geplaagd door ziektekiemen [lijdt het onder uitslag op het lichaam] die het niet van zijn ledematen weg kan krabben, want het is niet in staat om te zitten, te staan of zich rond te bewegen. (27) Vliegen, muggen, insecten en andere schepselen bijten in het tere huidje van de baby. Gelijk ongedierte wordt het gebeten door ander ongedierte. Verstoken van wijsheid, begint het dan te huilen. (28) Op deze manier de babytijd ondergaand in lijden en zelfs in zijn kindertijd, vanwege zijn onwetendheid, niet bereikend wat het wil, wordt het kwaad en verdrietig. (29) Met een groeiend lichamelijk bewustzijn ontwikkelt de door lusten gedreven persoon in zijn woede vijandschap jegens andere lustmatige personen en verliest hij zo het belang van zijn ziel uit het oog. (30) De belichaamde ziel die uit onwetendheid vasthoudt aan zaken van tijdelijke aard, baseert zich zo voortdurend op de lichamelijkeheid samengesteld uit de vijf elementen en denkt aldus verdwaaasd in termen van 'ik' en 'mijn'. (31) Verwikkeld in handelingen ten dienste van het lichaam, wordt hij, vanwege zijn gebondenheid aan de duistere motieven van zijn vruchtdragende arbeid, achtervolgd door moeilijkheden [bestaande uit de zogenaamde kleśa's] en komt hij zo telkens weer tot een ander leven in de materiële wereld. (32) Is hij,

terug op het materialistisch pad, dan nogmaals [enkel] uit op menselijke omgang voor de bevrediging van zijn geslachtsorganen en zijn maag, dan belandt het levende wezen opnieuw in het duister. (33) Omdat hij aldus geassocieerd is, verliest hij zijn zin voor de waarheid, zijn zuiverheid, mededogen en ernst, zijn geestelijk inzicht, voorspoed, bescheidenheid en zijn goede naam, alsmede zijn genade, de beheersing van zijn geest en zinnen en zijn geluk. (34) Men moet geen omgang zoeken met vergroefde, immorele dwazen verstoken van zelfverwerkelijking, die als deerniswekkende honden dansen naar de pijpen van de vrouwen. (35) Er is niets in de wereld dat een man zo dwaas en afhankelijk maakt als omgang met een man gehecht aan vrouwen of met een gezelschap van mannen die gek zijn op vrouwen. (36) De vader van de mensen [Brahmā], begoocheld door de aanblik van zijn eigen dochter, zat als een hert schaamteloos achter haar aan toen hij haar zag in de vorm van een hinde [vergelijk 3.12: 28]. (37) Met uitzondering van de wijze Nārāyaṇa is er werkelijk geen man te vinden onder de levende wezens geboren uit Brahmā, van wie de intelligentie niet wordt afgeleid door *māyā* in de vorm van een vrouw.

(38) Aanschouw de kracht van Mijn *māyā* in de gedaante van een vrouw, die zelfs de veroveraars van de wereld haar op de voet doen volgen bij het optrekken van een enkele wenkbrauw. (39) Iemand die ernaar streeft de vervolmaking van de yoga te bereiken, moet ervoor waken niet gehecht te raken aan [jonge, aantrekkelijke] vrouwen. Men zegt dat, voor iemand die tot zelfverwerkelijking kwam door Mij van dienst te zijn, dat de poort naar de hel vormt. (40) De vrouw, een schepping van de Heer, is als een overwoekerde put [waar men in tuimelt als men niet oplet], ze vertegenwoordigt de zich langzaam opdringende *māyā*, de begoochelende macht van de materiële wereld, die men moet beschouwen als de dood van je zelf. (41) Als hij, als de verschaffer van weelde, nageslacht en een huis, door gehecht te zijn aan een vrouw, zelf de vrouwelijke staat heeft verworven, beschouwt zij als gevolg van illusie Mijn *māyā*, die de vorm van een man heeft aangenomen, als haar echtgenoot. (42) Zij moet [om bevijding te vinden] die *māyā*, in de vorm van haar echtgenoot,

kinderen en huis, beschouwen als de lokroep van de dood door een jager, teweeggebracht op het gezag van de Heer [*]. (43) Omdat de persoon steeds behagen schept in het verrichten van baatzuchtige handelingen, dwaalt de ziel op basis van het lichaam aldus verworven van de ene wereld naar de andere. (44) Zo krijgt de ziel dan een lichaam, samengesteld uit de elementen, de zinnen en het denken, dat bij hem past. Als dat lichaam zijn einde vindt wordt het de dood genoemd maar als het zich manifesteert spreekt men van geboorte. (45-46) Als je niet in staat bent de vaste plaats van een voorwerp waar te nemen, houdt dat in dat je waarnemingszin is gestorven, en als je je lichaam beschouwt als iets dat je zelf bent, houdt dat in dat je geboorte hebt genomen [in materiële zin]. Hij die waarneemt kan niet tegelijkertijd zowel een voorwerp zien als de getuige die het ziet zelf, net zoals de ogen ook niet in staat zijn om in één oogopslag al de verschillende onderdelen van een enkel voorwerp waar te nemen. (47) Men moet de dood niet met afschuw bezien, men moet niet bang zijn voor armoede noch zich druk maken over enig materieel voordeel; als men de ware aard van het levende wezen inziet, moet men standvastig en vrij van gehechtheid zich rond bewegen op deze planeet. (48) Als men zijn lichaam toevertrouwt aan de wereld die opgebouwd is uit *māyā*, moet men, begiftigd met de juiste visie, op basis van de rede zich daar rond bewegen in ontzetting, verbonden in de wetenschap van de [drie vormen van] yoga.'

*: Vergelijk deze passage met het vers van Rūpa Gosvāmī in de Bhakti-rasāmṛta-sindhu 1.2: 255 dat omgang van de geslachten toestaat in een devotionele setting: 'Man en vrouw behoren samen te leven als huishouders in relatie tot Kṛṣṇa, enkel voor het doel zich van plichten te kwijten in dienst aan Kṛṣṇa. Betrek de kinderen, betrek de vrouw, betrek de echtgenoot, allen in Kṛṣṇa-bewuste activiteiten, en dan zullen al deze lichamelijke of materiële gehechtheden verdwijnen. Aangezien het bemiddelend medium Kṛṣṇa is, is het bewustzijn zuiver, en bestaat er geen mogelijkheid van terugval wanneer dan ook.'

Hoofdstuk 32

De Verstriktheid in Vruchtdragende Bezigheden

(1) **Kapila** zei: 'Welnu, de persoon die thuiswonend de plichten vervult van een huishouder, geniet keer op keer [het voordeel] van de zinsbevrediging, de economische opbrengst en de religieuze handelingen. (2) Daarenboven heeft hij, in zijn gewetensvol aanbidden van de goden en de voorvaderen met het ceremonieel vertoon van offerandes [genaamd *pravṛtti-dharma*], zich verdwaasd door de lust afgekeerd van het zich ontwikkelen in de toegewijde dienst aan de Heer [ten behoeve van het z.g. *nivṛtti-dharma*]. (3) Beheerst door een gelovige geest zal de persoon die, zwerend bij de voorvaderen en de halfgoden, met het drinken van soma [een drank die wordt gedronken door offerende brahmanen] aldus van respect was voor de orde van de maan [waarmee hij zijn offers bracht], weer [naar deze wereld] terugkeren na zijn heengaan [zie ook B.G. 8: 25]. (4) Als Heer Hari zich neervlijt op het slangenbed Ananta Śeṣa, vinden deze werelden van de gehechte huishouders hun einde. (5) Die intelligente zielen [echter] die, met het verrichten van hun persoonlijke plichten, geen misbruik maakten ter wille van de lust en het economisch gewin, maar, meer vrij van materiële gehechtheid, hun vruchtdragende handelingen opgaven, zullen de perfectie van de vrede vinden omdat hun bewustzijn gezuiverd raakte. (6) Als men steeds [in *nivṛtti-dharma*] rechtschapen bezig is ter wille van de onthechting van het opgeven van egoïsme en eigendomsclaims, raakt men, met het verrichten van zijn persoonlijke plichten, volledig gezuiverd door de goedheid van een dergelijke mentaliteit. (7) Door het pad van de verlichting te volgen komen ze tot de Oorspronkelijke Persoon, de oorzaak van de manifestatie en beëindiging van de wereld, die zich weerspiegelt in het gelaat van een ieder als de Heerser over de geestelijke en materiële werelden. (8) Tot aan het einde van de lange tijd van twee *parārdha*'s, waarin het hele leven van Brahmā zelf ten einde loopt [zie 3.11], verblijven ze in de bovenzinnelijke wereld verzonken in gedachten over de Allerhoogste. (9) Na voor de duur van twee *parārdha*'s het natuurlijke zelf [van

de schepping] bestaande uit de drie geaardheden te hebben ervaren, gaat de Heer van het Voorbije [Brahmā], met het verlangen een einde te maken aan de materiële omhulling samengesteld uit aarde, water, vuur, ether, het denken, de zinnen, voorwerpen, ego enzovoorts, over in de ongemanifesteerde oerstaat. (10) Die yogi's die er alles voor deden om onthecht te raken door hun adem en geest te beheersen en aldus Heer Brahmā ingingen die niet kan worden bereikt met valse zelfopvattingen, gaan vervolgens samen met hem naar de Oorspronkelijke Persoon, de belichaming van de gelukzaligheid, die de oudste, primaire werkelijkheid van de geest vormt. (11) Mijn beste moeder, zoek daarom middels toegewijde dienst uw toevlucht bij Hem, de Heer waarover u nu vernomen hebt, Hij die Zich ophoudt in het lotushart van een ieder. (12-15) [Maar bedenk wel dat] zelfs Brahmā de Schepper van het levende en levenloze die de bron van de Vedische wijsheid is, als ook de wijzen en de meesters van de yoga, de Kumāra's en andere vervolmaakte zielen en oorspronkelijke denkers van de yoga die de Oorspronkelijke Persoon van de Absolute Waarheid bereikten, de eerste van alle zielen, op basis van hun onthechte, egolozende handelen, ondanks hun onafhankelijke visie en al hun spirituele kwaliteiten, weer opnieuw geboorte nemen om hun posities in te nemen als deze manifestatie van de Heer weer opnieuw wordt geschapen door de werking van de tijd en de drie geaardheden. En dat geldt ook voor alle anderen die de goddelijke weelde genoten die voortkwam uit hun vrome daden, ook zij keren weer terug als de wisselwerking van de geaardheden zich opnieuw voor doet.

(16) **Zij** wiens geesten in deze wereld verslaafd zijn aan vruchtdragende arbeid, doen met overtuiging hun voorgeschreven plichten in gehechtheid aan het resultaat van hun handelen en doen dat dan ook telkens weer opnieuw. (17) Volledig in beslag genomen door hun huishouding vereren ze hun voorvaderen terwijl ze, gedreven door de hartstocht, geesten hebben die - uit op zinsbevrediging - vol zijn van zorgen met hun zinnen niet onder controle. (18) [*Trai-vargika*] personen die de drie burgerdeugden [van economie, zinsbevrediging en religieuze dienstverlening] zijn toegewijd, zijn niet

geïnteresseerd in het spel en vermaak van Heer Hari, de doder van de demon Madhu, wiens uitzonderlijke vermogen het bespreken zo waard is. (19) Het opgegeven hebbend met de nectar van de verhalen over de Onfeilbare, luisteren ze liever, achtervolgd door het lot, naar materialistische verhalen, en wat dat betreft zijn ze net als uitwerpse- len etende zwijnen.

(20) Als de zon door het zuiden gaat, gaan ze, na hun crematie, naar hun voorvaderen, om opnieuw geboorte te nemen in hun families voor het verrichten van baatzuchtige arbeid tot het [bittere] einde [vergelijk B.G. 8: 25]. (21) Bij goddelijke voorbeschikking komen ze meteen hulpeloos ten val uit hun verheven positie om naar deze planeet terug te keren, als ze de verdienste van hun vrome handelen hebben uitgeput, o deugdzame ziel [vergelijk B.G. 9: 21].

(22) Aanbid daarom met heel uw hart de Allerhoogste Persoon, uw toevlucht, dankzij wiens voeten uw toegewijde dienst is verbonden met de goede kwaliteiten. (23) Het verrichten van toegewijde dienst voor Vāsudeva, de Hoogste Persoonlijkheid van God, zal zeer spoedig resulteren in de onthechting en spirituele kennis die leiden tot zelfverwerkelijking. (24) Als de geest van de toegewijde in iedere omstandigheid uitgebalanceerd is met betrekking tot de activiteit van de zinnen, maakt hij als gevolg daarvan geen onderscheid meer tussen voorkeur en afkeer. (25) Hij is dan, vanwege de onthechte opmerkzaamheid van zijn ziel, in vrijheid van zin en tegenzin, van een gelijkgezinde kijk op de wereld en ziet zichzelf verheven tot de transcendentale positie. (26) Hoewel de Hoogste Persoonlijkheid het unieke geheel vormt van de bovenzinnelijke kennis, wordt Hij in filosofisch onderzoek en andere processen van begrijpen verschillend gezien als de Absolute Geest [Brahman], de Superziel [Paramātmā] en de Heer die persoonlijk

aanwezig is [Bhagavān, zie ook S.B. 1.2: 11]. (27) Het enige doel dat een yogi voor ogen staat in deze wereld is het, middels de praktijk van de yoga, bereiken van de volledige onthechting van alles. (28) Voor iemand die afkerig is van spirituele kennis, doet de zuivere geest van het absolute, Brahman, die vrij is van de [wisselwerking van de] geaardheden, zich voor als een zintuiglijk waar te nemen relativiteit van vormen die verkeerd word begrepen als zijnde uitgerust met geluid en zo meer. (29) [Maar] net zoals uit het grote geheel van de *mahat-tattva* met zijn drie basiskwaliteiten en vijf basiselementen, het materiële lichaam van het levende wezen zich vormde met zijn individuele bewustzijn, elf zinnen [de vijf zinnen van handelen en waarnemen met inbegrip van de geest] en valse ego, vormde zich ook het universum uit het kosmisch ei van alle universa [en mag men dus concluderen dat er geen wezenlijk verschil bestaat tussen de lokale overdekking van de individuele ziel en de gigantische universele overdekking van

de Superziel; of kort gezegd, dat men het universum dus moet zien als een persoon]. (30) Met geloof en toewijding immer standvastig zijnd in de yoga, zal hij dit begrijpen wiens geest gefixeerd is in de onthechting van het zich losmaken van de materiële betrokkenheid.

(31) **En** zo, Mijn achtenswaardige moeder, heb Ik deze spirituele kennis beschreven die het gezichtspunt van de Ene Geest onthult waarmee men begrip heeft voor zowel de materiële als persoonlijke werkelijkheid [*prakti* en *puruṣa*]. (32) Beter dan door ieder van hen afzonderlijk, wordt zowel door middel van de *jñāna-yoga* [de yoga van de spirituele kennis] als het in vrijheid van de geaardheden op Mij gericht zijn dat men *bhakti* noemt, het doel bereikt dat men aanduidt met het woord Bhagavān. (33) Net zoals één en hetzelfde voorwerp dat vele verschillende kwaliteiten heeft op verschillende manieren wordt waargenomen door de zintuigen, wordt ook de ene, unieke Heer van Alle Fortuin verschillend bekeken overeenkomstig de verschillende wegen die in de geschriften worden beschreven. (34-36) Door materiële handelingen, offerplechtigheden, liefdadigheid, versobering, studie van de geschriften, filosofisch onderzoek, het onderwerpen van de geest en de zinnen, alsook door verzaking en het afzien van baatzuchtige handelingen, het beoefenen van de verschillende vormen van yoga, het verrichten van toegewijde dienst en het naleven van individuele plichten - zowel in geval van een actief als een contemplatief leven [*pravṛtti-* en *nivṛtti-dharma*] -, zal men met consequente onthechting en kennis van de wetenschap van de zelfrealisatie, de Allerhoogste Heer zien zoals Hij werkelijk is: als zijnde aanwezig in zowel de materiële wereld als in bovenzinnelijkheid [*saguṇa* en *nirguṇa*]. (37) Ik gaf uitleg over de vier afdelingen van de persoonlijke identiteit [*svarūpa*] in toegewijde dienst [drie overeenkomstig de geaardheden en één volgens hun transcendentie *] en de niet waarneembare actie van de tijd [de conditionering] die de levende wezens voortdrijft. (38) Voor het levend wezen, Mijn beste moeder, zijn er vele manieren van materieel te werk gaan in onwetendheid [omtrent de eigen aard]. Ze komen allen voort uit het werken voor een materieel resultaat [karma] en hij die zich erin verstrikt is om die reden dan ook de weg kwijt.

(39) **Dat** wat Ik zei is er niet voor bedoeld om kwaadwilligen en zij die zich slecht gedragen te onderrichten en moet ook niet worden overgedragen aan opstandige en offensieve types of aan wie dan ook die slechts in naam zijn plicht doet. (40) Ook moet men dit niet uitleggen aan begeertige lieden, noch aan iemand die gehecht is aan huis en haard en ook niet aan iemand die Mij niet toegewijd is of een hekel heeft aan Mij toegewijden. (41) Het is bedoeld voor trouwe zielen, toegewijden, mensen met respect, zij die niet op anderen afgeven, zij die vriendelijk zijn en volijverig gewetensvol van dienst zijn. (42) Zeg dit tegen hen die met een geest van vrede onthechting ontwikkelen voor dat wat zich buiten hen bevindt, die niet afgunstig zijn en rein zijn en voor wie Ik de meest beminnelijke van de beminnelijken ben. (43) O moeder, hij die hier slechts een enkele keer met geloof over vernam of het voor zichzelf herhaalt met zijn aandacht op Mij gericht [*japa* doend], zal zeker Mijn hemel bereiken.'

*: De vier identiteiten met de geaardheden en hun transcendentie staan bekend als behorend tot het spel van de orde dat de mens speelt in zijn identificaties van het overeenkomstig de vier klassen [*varṇa*], de vier vormen van status [*āśrama*], de drie geaardheden [*guṇa*] en de acht niveaus van transcendentie [*aṣṭāṅga*] functioneren met een zekere graad van ervaring en positie van emancipatie.

Hoofdstuk 33

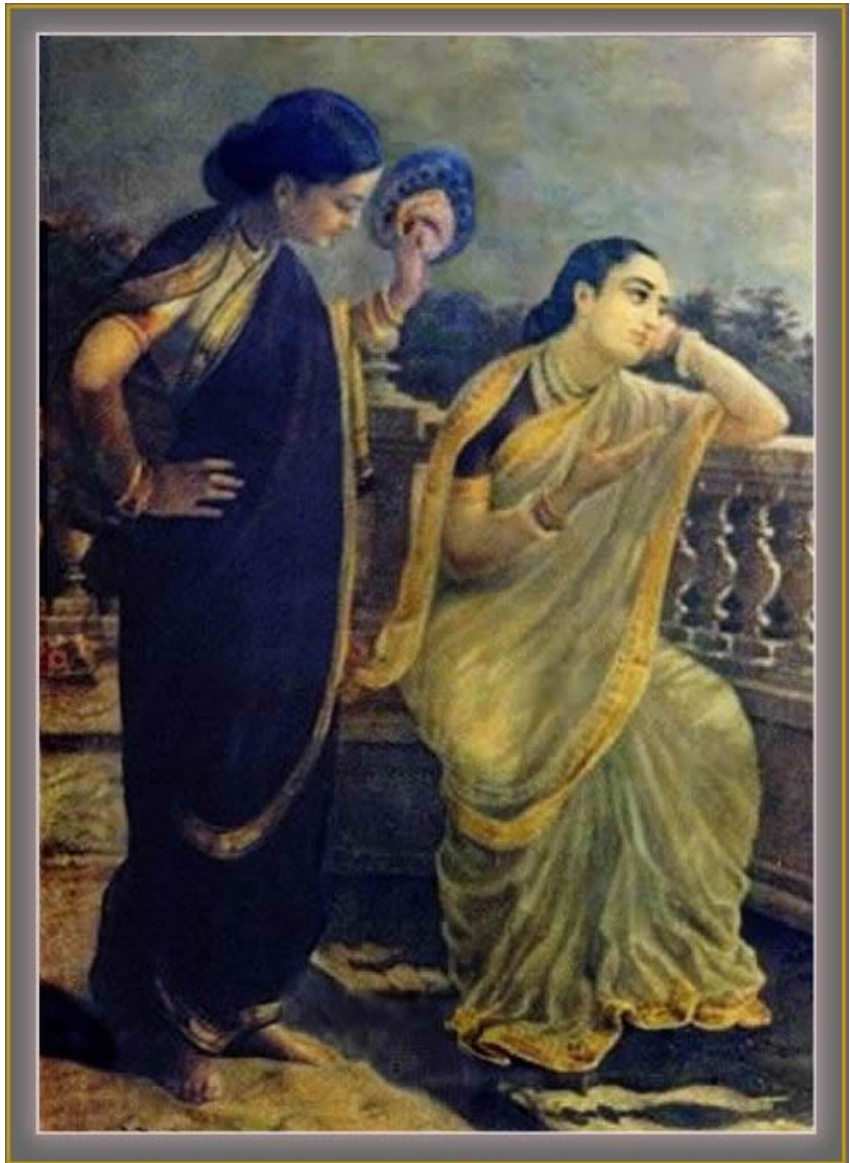
De Verzaking van Devahūti

(1) **Maitreya** zei: 'Nadat de beminde echtgenote van Kardama, de moeder genaamd Devahūti, aldus had geluisterd naar de woorden van Heer Kapila, bracht ze, nadat ze bevrijd was van de sluier van onwetendheid, Hem haar eerbetuigingen en droeg ze gebeden op aan de auteur betreffende de fundamentele [*Sāṅkhya-yoga*] waarheden die de grondslag vormen van de bevrijding. (2) Devahūti zei: 'Men zegt dat de Ongeborene [*Brahmā*], die voortkwam uit de lotusbloem [voortspruitend] uit Je buik, op Jouw in het water neerliggende lichaam mediteerde dat de bron vormt van de

stroom van de natuurlijke geaardheden en het beginsel is dat al het gemanifesteerde van de materiële elementen, de zinnen, de zinsobjecten en het denken doordringt. (3) Als die ene persoon van het universum die door de interactie van de geaardheden de schepping en dat alles verdeelde, houdt Je stand op basis van Je heldenmoed. Jij vormt daarbij, door Je te onderscheiden als de onfeilbare die niet handelt, het verschil als de Heer van alle levende wezens wiens duizenden energieën het bevattingsvermogen te boven gaan. (4) Hoe kan het dat Jij als diezelfde persoon geboorte nam uit mijn schoot, mijn Heer, Jij die met Je onvoorstelbare vermogens het universum in Je buik draagt, Jij die aan het einde van het millennium, Je geheel alleen neervleidend op het blad van een banyanboom, als een baby Je voet likt? (5) Jij hebt dit lichaam aangenomen om het zondig handelen terug te dringen, o mijn Heer, en instructies te verschaffen over de toewijding. Net als met nederdalingen van Je als de zwijn-incarnatie en anderen, ben Je er, met deze, om het pad van de zelfverwerkelijking te openbaren. (6) Met Jou is op welk moment dan ook zelfs de laagst geborene, met het horen zingen van Je naam, het brengen van eerbetuigingen aan Jou of zelfs maar door de enkele herinnering aan Jou, er terstond toe in staat de Vedische rituelen uit te voeren. En dan hebben ze Jou, o Fortuinlijke, nog niet eens van aangezicht tot aangezicht gezien! (7) O hoe zalig en derhalve aanbiddelijk is hij die Je heilige naam vóór op zijn tong heeft, ook al kookt hij maar hondenvlees. Ter wille van Jou deden de zielen van geestelijke ontwikkeling [de Ariërs] die de Veda's bestudeerden en Jouw heilige naam hebben aanvaard, hun boete, brachten zij vuuroffers en dompelden ze zich onder

in de heilige rivieren. (8) Jou biedt ik mijn eerbetuigingen, Jij de Hoogste Geest, de Hoogste Persoonlijkheid, Heer Viṣṇu die de naam Kapila draagt en de bron van de Veda's bent, Hem naar wie ik mij inwaarts keerde, die ik voor de geest had, waarop ik mediteerde en door wiens vermogen de invloed van de geaardheden verdween.'

(9) Maitreya zei: 'De Allerhoogste Heer genaamd Kapila gaf aldus geprezen vol van liefde voor Zijn moeder haar antwoord met woorden van gewicht. (10) Heer Kapila zei: 'Door dit makkelijk uit te voeren pad te volgen dat Ik u uiteenzette, Mijn beste moeder, zal u zeer spoedig het hoogste doel

bereiken. (11) U kan erop vertrouwen dat met deze instructie van Mij die door de transcendentalisten wordt nageleefd, u Mij vrij van angst zult bereiken, terwijl zij die hier niet van op de hoogte zijn de [herhaling van de kringloop van geboorte en] dood realiseren.'

(12) **Maitreya** zei: 'Na deze uitleg nam die eerbiedwaardige Allerhoogste Heer van het pad van de zelfverwerkelijking, Kapila, de leraar van de Absolute Waarheid met permissie afscheid van Zijn moeder en vertrok. (13) Zoals haar zoon het haar gezegd had in Zijn yoga-instructie, concentreerde ze zich om, in dat verblijf [in Kardama's paleis], dat met zijn bloemenweelde het kroonjuweel van de Sarasvati-rivier vormde, verbonden te zijn in de wetenschap van de bewustzijnsvereniging. (14) Regelmatig een bad nemend, werd haar krullende, samengeklitte haar grijs en werd haar in oude kleren gehulde lichaam mager van de zware boetedoeningen. (15) Kardama Muni, de stamvader van de mensheid, had op basis van zijn verzaking in de yoga zijn ongeëvenaarde woning met alles wat erbij hoorde tot stand gebracht, een verblijfplaats die zelfs door de bewoners van de hemel werd benijd. (16) De ivoren bedden wit als melkschuim hadden met goud bestikte spreien en de stoelen en banken waren van goud gemaakt en hadden zachte kussens om te zitten. (17) De wanden waren vervaardigd van puur marmer en ingelegd met kostbare smaragden en de lampen straalde van de zelfde juwelen als waarmee de dames zich opsierden. (18) De tuin van het huis was prachtig met zijn bloemen en vruchten, vele bomen met paartjes zangvogels en het gezoem van dronken bijen. (19) Als ze een bad nam in de naar lotussen geurende vijver, zongen de hemelse metgezellen voor haar over Kardama's goede zorg.

(20) **[Maar]** als ze die tuin verliet die zelfs begeerd werd door de vrouwen van Indra, had ze een treurige uitdrukking op haar gezicht omdat ze leed onder het feit dat ze gescheiden was van haar zoon. (21) Met haar echtgenoot naar het woud vertrokken en haar zoon bij haar weg werd ze, ondanks de waarheid waar ze van op de hoogte was, zo verdrietig als een zorgzame koe die haar kalf kwijt is. (22) Met haar gedachten gericht op Hem, haar goddelijke zoon Heer Kapiladeva, raakte ze

zeer snel, o beste Vidura, onthecht van haar fijne woning. (23) Volgens de instructie van haar zoon mediterend op de gedaante van de Allerhoogste Heer als het voorwerp van haar spirituele bezinning, hield ze het geheel en de delen van Zijn lachende gezicht in gedachten. (24-25) Er door haar kennis van de Absolute Waarheid toe aangezet op de juiste manier haar plicht te doen, was ze voortdurend bezig in toegewijde dienst en sterk in haar verzaking. Spiritueel gezuiverd door de Grote Ziel wiens gelaat overal wordt waargenomen, zag ze toen in haar zelfrealisatie de symptomen van de natuurlijke geaardheden verdwijnen. (26) Met haar geest gevestigd op zowel Brahman, de Opperheer als de Superziel aanwezig in alle levende wezens, verdween het leed van de ongelukkige toestand van haar ziel en bereikte ze het bovenzinnelijke geluk. (27) Verheven tot de eeuwige staat van complete verzonkenheid, werd ze, vrij van de geaardheden, niet langer herinnerd aan haar materiële lichaam, zoals men ook wat men droomde vergeet als men is opgestaan. (28) Haar lichaam werd onderhouden door anderen [door haar hemelse dienstmaagden], maar, omdat ze niet onder angsten gebukt ging, vermagerde ze niet [verder]; overdekt door onzuiverheden straalde ze als een vuur gehuld in rook. (29) Met haar lichaam onderworpen aan de verzaking van de yoga, was ze, onder de goddelijke bescherming van haar opgegaan zijn in gedachten over Vāsudeva, zich er niet meer van bewust dat haar haar los hing of dat haar kleding wanordelijk was. (30) Aldus het pad volgend haar onderwezen door Kapila, bereikte ze, in de geest van de Absolute Waarheid van de Opperziel, spoedig het einde van haar materiële bestaan en [het hemelverblijf van] de Allerhoogste Heer.

(31) **Die** allerheiligste plaats waar ze de volmaaktheid bereikte, o dappere ziel, staat in de drie werelden bekend onder de naam Siddhapada ['de toevlucht van de perfectie']. (32) De materiële elementen van haar lichaam dat ze met haar yoga-praktijk opgaf, werden een rivier die de belangrijkste van alle rivieren is, o zachtaardige. Voor de vervulling die die rivier verleent wordt ze gezocht door allen die de volmaaktheid wensen. (33) Nadat Heer Kapila, de grote yogi en Opperheer, afscheid had genomen van Zijn moeder en uit de hermitage van Zijn vader vertrok, begaf Hij zich

in noordoostelijke richting. (34) De oceaan eerde Hem met het bieden van een verblijfplaats waar hij wordt verheerlijkt door de Siddha's, Cānara's, Gandharva's, *muni's* en Apsara's.* (35) Aldaar aanbeden door de leraren van het voorbeeld die het Sāṅkhyā-yogasysteem beoefenen, verkeert Hij permanent in *samādhi* om de verlossing te verzekeren van [alle zielen in] de drie werelden. (36) Mijn beste zondeloze, dit wat ik u op uw verzoek vertelde over Kapila en Zijn conversatie met Devahūti, zuivert [degene die er naar luistert]. (37) Wie ook maar luistert naar of uitweidt over deze vertrouwelijke leringen van Kapila Muni wat betreft de eenheid van de ziel en aldus zijn geest heeft gericht op de Fortuinlijke die de vlag van Garuḍa voert, zal de lotusvoeten van de Allerhoogste Heer bereiken.'

*: Heden ten dage nog steeds bekend en aanbeden als Gaṅgā-sāgara-tīrtha, de plaats waar de Ganges de oceaan instroomt.

Aldus eindigt het derde Canto van het Śrīmad Bhāgavatam genaamd: De Status Quo.

Vertaling: Anand Aadhar Prabhu, <http://bhagavata.org/c/8/AnandAadhar.ned.html>

Productie: De Filognostische Associatie van De Orde van de Tijd, met speciale dank aan Sakhya Devī Dāsī voor het proeflezen en het corrigeren van het manuscript. <http://theorderoftime.com/ned/info/gasten-vrienden.html>

Copyright: © 2010 Anand Aadhar. Voor de copyrights op deze vertaling geldt het z.g. Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Ali-

ke 3.0 Unported License copyright. Dit betekent dat men vrij is te kopiëren en te bewerken onder voorwaarde dat men de naam vermeld (Anand Aadhar en linkt naar deze site bhagavata.org), dat het resulterende werk alleen maar kan worden gedistribueerd onder dezelfde of soortgelijke licentie en dat men de tekst niet kan gebruiken voor commerciële doeleinden.

Voor de verschillende **copyrights van de schilderijen** zie de referenties onderaan de pagina van elk hoofdstuk op <http://bhagavata.org>. Het Rādhā-Kṛṣṇa schilderij op de home-pagina is van Indra Sharma.

Email <http://bhagavata.org/email.html>

Referentie: Voor de originele vertaling is, naast het Monier Williams Sanskrit woordenboek en de ISKCON website Vedabase.net, de Sāstrī C.L. Goswami versie van de Gītā Press gebruikt. De bronteksten, audio luister files en muziek bij deze vertaling kan men vinden door de links te volgen op: <http://bhagavata.org/>
Voor relevante **links** zie de Śrīmad Bhāgavatam Schatkamer: <http://bhagavata.org/treasury/links.html>